ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1999 йил 21 МАЙ, жума, № 35 (5.991). Сотувда эркин нархда

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҚАРОРИ

1999–2000 ЙИЛЛАРДА ИРРИГАЦИЯ-МЕЛИОРАЦИЯ ИШЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Суғориладиган ерларда деҳқончиликни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш чора-тадбирларини изчил амалга ошириш ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг «1998—2000 йиллардаги даврда қишлоқ хўжалигидаги иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш дастури тўғрисида» 1998 йил 18 мартдаги фармонини бажариш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликларининг 1999—2000 йилларда ирригация-мелиорация ишларини амалга ошириш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзсувқурилиш» давлат концерни, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари янги суғориладиган ерларни фойдаланишга топшириш ва ирригация-мелиорация ишларини амалга ошириш бўйича белгиланган топшириқларнинг қатъий бажарилишини таъминласинлар.

Маълумот учун қабул қилинсинки, Вазирлар Маҳкамасининг «1999 йил учун Ўзбекистон Республикасининг инвестиция дастури тўғрисида» 1999 йил 13 январдаги 16-сон қарорига мувофиқ ирригация-мелиорация ишларини амалга ошириш учун 10,06 миллиард сўм капитал маблағлар ажратиш назарда тутилган.

Белгилансинки, янги суғориладиган ерларни фойдаланишга топшириш фақат мавжуд ёки сув хўжалиги тадбирлари натижасида бўшаб қолган сув ресурслари доирасида амалга оширилади.

2. Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги ва Молия вазирлиги ҳар йили инвестиция дастурларини шакллантиришда Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигига, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига қувватлар ва объектларни ишга тушириш бўйича мазкур қарор билан белгиланган топшириқларнинг бажарилиши учун маблағлар ажратишни назарда тутсинлар.

3. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги:

Икки йил давомида ҳар хил экинларни томчи ва ёмғир усулида суғориш технологияларини экспериментал синовдан ўтказсин, республика шароитларида уларни қўллашнинг мақсадга мувофиқлигининг техник-иқтисодий асосларини тайёрласин ва уларнинг натижалари юзасидан Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин;

Макроиқтисодиёт ва статистика вазирлиги ҳамда Молия вазирлиги билан биргаликда 1999 йил иккинчи чорагида хўжаликлараро суғориш ва коллектор-дренаж тармоқларини тузатиш ва реконструкция қилиш ишларини амалга ошириш тартиби ва уларни маблағ билан таъминлаш манбалари тўғрисида низом ишлаб чиқсин ва Вазирлар Маҳкамасига тасдиқлаш учун киритсин.

4. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б. Олимжонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг раиси
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1999 йил 20 май.

Мустамлакачилик даври қурбонлари хотирасини абадийлаштириш бўйича жамоатчилик комиссиясининг республика фуқароларига МУРОЖААТИ

Ҳурматли ватандошлар!

Яқинда халқимиз муҳтарам Президентимизнинг Фармони билан белгиланган Хотира ва Қадрлаш кунини умумхалқ байрами сифатида нишонлади. Бутун мамлакатимиз бўйлаб қонли жанггоҳларда ҳалок бўлганларнинг руҳи поклари ёдга олинди, халқимиз манфаати, Ватанимиз равнақи учун ҳалол меҳнат қилиб, кексалик гаштини суриб яшаётган онахону отахонларимизга иззат-икром, ҳурмат-эҳтиром кўрсатилди. Бу байрам ўтганларни хотирлаш, тирикларни ҳамиша қадрлаш асрий анъаналаримиз эканлиги, бу анъана истиқлол шарофати билан бардавомлик касб этганлигининг яна бир намойиши бўлди. Юрт озодлиги, халқ эркинлиги йўлида жон тиккан, ғайрат-шижоат кўрсатган инсонлар қадр-қимматининг чин посбони истиқлолдир. Бу ҳақиқат халқимиз, айниқса ёшларимиз онгидан мустаҳкам ўрин олишида бу байрамнинг аҳамияти каттадир.

Эл-юрт озодлиги ва мустақиллиги, эркинлик ва адолат тантанаси учун курашган, бу машаққатли йўлда қурбон бўлган инсонлар хотирасини эъзозлашга барчамизни даъват этаётган юртбошимиз яқинда яна бир хайрли ва савобли ишга қўл урдилар. Президентимизнинг фармойиши билан мустамлакачилик даврида қатағон қилинган фидойи кишилар хотирасини абадийлаштириш, уларнинг ҳаёти ва фаолиятини, илмий-ижодий меросини чуқур ўрганиш бўйича жамоатчилик комиссияси тузилди. Фармойишда комиссия ўз фаолиятини кенг жамоатчилик ва мутахассислар фикр-мулоҳазаларини инобатга олган ҳолда ташкил этиши лозимлиги алоҳида уқтирилган.

Мана шу масъулиятли вазифадан келиб чиқиб, азиз юртдошлар, сизга мурожаат қиламиз:

— оилангизда, маҳаллангизда, қишлоқ ёхуд шаҳрингизда яшаган, қатағон қурбони бўлган кишилар ҳаёти ва фаолиятига дахлдор ҳужжатлар, улар билан боғлиқ буюмлар, яқин кишиларингиздан эшитган хотираларингиз бўлса,

— фуқаролар уруши, коллективлаштириш даври, шахсга сиғиниш йиллари ўз она юртидан қувғин қилинган, яқин ва узоқ хорижда яшашга маҳкум бўлган қариндош-уруғларингиз тўғрисида маълумотлар бўлса,

— «ўзбеклар иши», «пахта иши» деган ноҳақ айбловлар жараёнида судланган ва қурбон бўлган яқинларингиз ҳақидаги материаллар бўлса,

барча тафсилотлари, ҳужжат намуналари, исми шарифи ва манзиллари аниқ ва холис ёритилган ҳолда мактуб ва бошқа жўнатмалар шаклида ёхуд шахсий мурожаат йўли билан комиссия номига йўллашингизни илтимос қиламиз.

Халқ ва Ватан ҳуррияти йўлида азиз жонларини фидо қилган ҳар бир ватандошимизнинг исми шарифини тиклаш ва хотирасини абадийлаштиришдай масъулиятли ва савобли иш барчамизни сиёсий ва фуқаролик бурчимиздир.

Жамоатчилик комиссияси аъзолари:

Наим Каримов, Аҳмад Алиев, Дилором Алимова, Неъмат Аминов, Саид Аҳмад, Холида Аҳророва, Набижон Боқий, Хуршид Дўстмуҳамедов, Бойбўта Дўстқораев, Низомиддин Маҳмудов, Собир Мирвалиев, Абдулла Орипов, Рауф Парфи, Нодира Рашидова, Шуҳрат Ризаев, Ҳалим Саидов, Хайриддин Султонов, Шерали Турдиев, Бегали Қосимов, Иброҳим Ғафуров, Озод Шарафиддинов, Ислом Усмонов.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Мовароуннаҳр кўчаси, 6-уй, «Маънавият ва маърифат» республика маркази.

Тел: 133-67-91, 139-05-30, 139-05-22.

ҲАМ МАДАД, ҲАМ ҒАМХЎРЛИК

Куни-кеча матбуотда эълон қилинган ҳукумат қарорини хоразмликлар кўтаринки руҳда кутиб олдилар

Мамнуният

Мамлакатимизда, шу жумладан, бизнинг вилоятимизда ҳам истиқлол туфайли жуда катта ижобий ўзгаришлар юз бераяпти. Халқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантириш, халқимизнинг турмуш даражасини яна ҳам яхшилаш учун республикамиз раҳбарияти доимо ғамхўрлик қилиб келаяпти. Ана шу эътиборнинг вилоятимизга янада кучайтирилганлиги нафақат хўжалигимиз аъзолари, балки барча хоразмликларни ҳам беҳад қувонтирди, десам муболаға бўлмас.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «1999-2001 йилларда Хоразм вилоятида бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш ва ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш дастури тўғрисида»ги қарори чексиз ғамхўрлик ифодасидир. Бу ҳужжатни жуда диққат қилиб хўжалигимиз аъзолари билан ўқиб чиқдик. Вилоятда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва аҳоли фаровонлигини ошириш дастури белгилаб берилганидан беҳад шодланганимни сўз билан ифодалай олмайман. Бу биз қишлоқ хўжалиги ходимларига кўрсатилаётган жуда катта мадад ва беқиёс ғамхўрлик.

Қарорда таъкидланганидек, «Суғориладиган ерлардан самарали фойдаланиш, тупроқ унумдорлигини ошириш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва янги ерларни ўзлаштириш», «Меҳнатга лаёқатли аҳолини, биринчи навбатда ёшларни ва таркибий қайта ўзгартиришлар натижасида бўшаб қолган ходимларни иш билан таъминлаш учун шарт-шароитлар яратиш» жуда муҳимдир.

Хўжалигимиз экин майдонлари дарё билан туташиб кетган. Шўрли ерларимиз кўп. Шунинг учун биринчи навбатда ерларимизнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашимиз зарур.

Ўтган йили ана шу майдонларнинг ҳар гектаридан 57 центнердан буғдой, 48 центнердан шоли етиштирган эдик. Агар қарорда кўрсатилган тадбирлар амалга оширилса, ҳосилдорликни гектар бошига 10-15 фоиз, ҳатто ундан ҳам кўпроқ кўпайтириш мумкин.

Қарор — вилоятимизда бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш ва ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг нурли ва истиқболли уфқларини очиб берган тарихий ҳужжатдир. Эртанги кунимизнинг самараси албатта баракали бўлишига ишончим комил.

Машарип ҚУВОҚОВ,
Боғот туманидаги «Боғот» ширкат хўжалиги раиси, Ўзбекистон Қаҳрамони.

ШОЛИНИ ҚАЙСИ УСУЛДА ЭККАН МАЪҚУЛ?

Кўчат ҳолидами? Хўш, шундай бўлса «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» қўмитаси омборларида нега замонавий техникалар эгаларини кутиб турибди?

Замон — изланганники

Мутахассисларнинг фикрича, шоли дунё халқларига қадимдан маълум ва кенг тарқалган бошоқли дон экинларидан бири ҳисобланади. Гуруч инсон организмида тез ҳазм бўлиши, таркиби оқсил, фосфорли бирикмалар ва витаминларга бойлиги билан ажралиб туради.

Шунингдек, шоли шўрланган майдонларнинг мелиоратив ҳолатини яхшиловчи қимматли ўсимлик сифатида ҳам маълумдир. Шолизорлар узоқ вақт сув остида бўлиши натижасида шўр ерларнинг тузи ювилиб, бошқа экинларни экиш имконияти вужудга келади. Узоқ вақт шоли етиштирилган ерларда ғўзадаги энг хавфли касаллик — вилт йўқолади.

Шу кунда шоли ер юзидаги 108 мамлакатда 148 миллион гектар ерга экилмоқда. Бундай майдонларнинг 91 фоизи Осиё давлатларига, тўрт фоизи Америкага, уч фоизи эса Африкага ва бошқа давлатларга тўғри келади. Кейинги йилларда ушбу экин ҳосилдорлиги ўсиб бормоқда. Бунга асосан уни кўчат ҳолида экиш орқали эришилаяпти. Дунёдаги деярли барча мамлакатларда шоли асосан кўчат қилиниб, кейин экилади.

Республикамиз Марказий Осиёда шоли етиштириладиган асосий мамлакатлардан биридир. Ҳар йили бизда 150 минг гектарга яқин ерда мазкур экин экилаяпти. Кейинги беш йил мобайнидаги ҳосилдорликни таҳлил қилиб кўрадиган бўлсак, у 28,1 центнерни ташкил қилади. Давлатимиз иқлим ва тупроқ шароити қулай зонада жойлашган бўлса-да, шолининг биологик имкониятларидан тўлиқ фойдаланилмаяпти. Ҳосилдорликни ошириш учун янги серҳосил навлар яратиш, дунёдаги илғор технологияларни жорий этиш, ердан самарали фойдаланиш усулларини ишлаб чиқишдан иборат бўлмоғи лозим.

Мамлакатимиз аҳолисининг гуручга бўлган талабини қондириш учун ҳар гектар майдондан 45-50 центнердан ҳосил олиш зарур. Бунга дунёда кенг тарқалган шолини кўчат усулида экиш орқали эришиш мумкин.

Бизнинг иқлим шароитида шолини кўчат усулида такрорий экин сифатида ҳам экиб, гектаридан 40-60 центнер ва ундан ҳам кўп ҳосил олиш мумкин. Бундай усулда экин экиш борасида кейинги 2-3 йил ичида бир қанча ижобий ишлар амалга оширилди. Масалан, Жанубий Кореядан 136 та машина олиб келинди. Бундай замонавий ускуналарнинг кўпчилиги ҳозир республикамиз хўжаликларида самарали ишлатилмоқда.

Лекин республикамизнинг барча вилоятларида ҳам мазкур истиқболли экиш усулининг моҳиятини тўла тушуниб етишгани йўқ. Ҳозиргача жаҳон талабларига жавоб берадиган инсон тафаккурининг маҳсули бўлган бундай техникаларнинг 28 донаси Хоразм, қисман Тошкент ва Сирдарё вилоятларига юборилди, холос. Қолгани «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» қўмитасининг омборида турибди. Шу боис бу ишга мутасадди раҳбарларнинг эътибори зарур.

Мамлакатимизнинг иқлим шароитига кўра шолини кўчат усулида биринчи июлгача экса бўлади. Албатта буни ҳар бир вилоят ўз имкониятига қараб белгилаши лозим. Ғалладан бўшаган майдонларга 10 июндан бошлаб экиш тавсия қилинади.

Яқинда республика шоличилик илмий-тадқиқот институтида шолини кўчат усулида экиш бўйича амалий семинар бўлиб ўтди. Анжуман қатнашчилари истиқболли экиш усулининг жараёнлари, бунда зарур бўладиган техника воситалари билан батафсил танишдилар. Семинарни Бош вазир ўринбосари, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири Б. Олимжонов олиб борди. Анжуманда Тошкент вилояти ҳокими У.Мирзақулов иштирок этди.

Ҳ.КАРИМОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Элнинг ризқу насибаси бутун бўлғай.

Аҳмадали ЮСУПБОЕВ олган сурат.

«НАВБАҲОР»НИНГ ИККИ БАҲОРИ

Санация хўжалик иқтисоди мустаҳкамланишига йўл очди

Таҳлил

«Навбаҳор» жамоа хўжалиги тарихида муваффақиятли йиллар кўп бўлган. Яқин ўтмишда ҳам хўжалик Навбаҳордагина эмас, ҳатто вилоятда пешқадамлар қаторида номи тилга олинарди. Аммо кейинги беш-олти йил давомида хўжалик раҳбар ва етакчи мутахассисларнинг тез-тез алмашуви туфайли қолоқликка юз тутди. Натижада 1997 йилга келиб «Навбаҳор»нинг банклар ҳамда корхона ва ташкилотлардан қарзи 60 миллион 469 минг сўмга етди. Бозор муносабатлари шароитида бундай аҳволда иш юритиб бўлмасди. Хўжалик санацияга тушди.

Шу ўринда муҳтарам Президентимизнинг мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини ривожлантириш йўлида кўрсатаётган ғамхўрликларини, олиб бораётган оқилона сиёсатларини яна бир бор таъкидлаш жоиз. Санация туфайли ўтган бир йилдаёқ ўнлаб хўжаликлар қолоқликдан қутулиб, иқтисодини мустаҳкамлаш йўлига ўтди. Деҳқон меҳнатига яраша даромад кўряпти. Бу ҳақда «Навбаҳор» ташқи бошқарувчиси Сайдулла Тўраев шундай ҳикоя қилади:

— Санация имтиёз эмас, икки йил мобайнида иқтисодиётни ўнглаб олиш учун давлатимиз томонидан берилган имкониятдир, — деди у. — Бундан оқилона фойдаланишимиз даркор. Ўтган йил январь ойида биз давлатга етказиб берадиган пахта, дон, пилла сингари маҳсулотлар учун олдиндан бўнак тариқасида бизга катта маблағ ажратилган эди.

(Давоми 2-бетда)

ДЕҲҚОН СИЙРАТИ

У КЕЧА ҚАНДАЙ ЭДИ? БУГУН...

Мавзу

Суҳбатларимиздан бирида қизиқ савол ўртага ташланганди: «ҳар бир мамлакатнинг ўз қиёфаси бор. Ҳар бир миллат номи қандайдир қиёфани кўз олдингга келтиради. Ўзбек сўзи хаёлингизда қандай қиёфани чизган бўларди?»

— Деҳқон қиёфасини.

Ҳақиқатан «деҳқон» сўзини «ўзбек» сўзи билан баравар қўллаймиз. Ўзбек деяётганимизда кўз олдимизга деҳқон қиёфаси келади — содда, меҳнаткаш, мағрур. Деҳқоннинг яратувчанлиги, бағрикенглиги халқимизнинг умумий хусусиятига, тимсолига айланган.

Бас, шундай экан, биз бугунги деҳқон ҳақида нималарни биламиз, унинг орзу-ўйларини, ташвишларини қандай тасаввур этамиз? Афсуски, кўпгина шоирларимиз бугун ҳам деҳқон ҳақида совет замонида шаблонга айланган таъриф-тавсифдан нарига ўтолгани йўқ. Журналистлар эса ҳамон сийқа сифатлашлар ишлатишади.

«Заминдек вазмин, содда, танти, меҳнаткаш деҳқон меҳрининг бир бўлаги бўлмиш даласида жавлон урмоқда. Ана, у меҳр тўла кўзларини ғўзасига қаратди, худди фарзандига қарагандек. Ер сочини силагандек оҳиста силаб қўйди ғўза ёноқларини..»

«Узоқ-узоқлардан қизларнинг шўх кулгиси эшитилади. Бу меҳнат завқидан шавқи келган Деҳқонбобо қизларининг овози... Қизларининг ўктам кулгуларини эшитган Деҳқонбобо бахтиёр жилмайиб қўяди, фарзандларидан-да азиз, дуркун ғўзаларига қараб эса ўн, юз севинади...»

Ўз таъриф-тавсифларимизда биз уни гўёки бир маъбудга ...ҳайкалга айлантирганмиз. Ҳол-

(Давоми 2-бетда)

БЎРИНИНГ ОҒЗИ ЕСА ҚОН, ЕМАСА-ЧИ...

Жиззах вилояти хўжаликларида ўтган йили 739 бош йирик шохли моллар, 32 минг 281 бош қўй-эчкилар, 280 бош отлар ҳаром ўлган. 3 минг 335 бош йирик шохли моллар, 39 минг 649 бош қўй-эчкилар, 535 бош отлар мажбурий сўйилган. Йилдан-йилга чорва бош сони камайиб кетмоқда. Умуман вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси тизимидаги хўжаликларда чорвачилик ўтган йили 70 миллион сўмдан кўпроқ зарар билан якунланди. Бундай нохуш аҳвол қачонгача давом этади?

Лоқайдликми, жиноятми?

Айниқса мансабдор ва моддий жавобгар шахслар томонидан чорвани талон-торож қилиш давом этаётгани ташвишли. Совуққонлик ва юклатилган вазифага лоқайд муносабатда бўлиш натижасида чорва моллари ҳаром ўлмоқда. Бошқа суиистеъмолчиликларга барҳам берилмаган. Ўтган йили турли қонунбузарликлар юзасидан эллик саккизта жиноят иши қўзғатилганлиги тармоқда нопокликлар чуқур илдиз отганидан далолатдир.

Бундай ҳоллар айниқса, Фориш, Ғаллаорол, Зомин ва Бахмал туманларидаги чорвачиликка ихтисослашган хўжаликларда тез-тез содир бўлмоқда. Чорвачиликка масъул раҳбарларнинг эса парвойи палак. Чорвачилик зарар келтирар экан, бош сон камайса камаяверсин, зарар миқдори ҳам камроқ бўлади қабилидаги фикрдан ҳали-вери қайтадиганга ўхшамайди.

Хўжаликларда шу йилнинг биринчи чорагида 94 бош йирик шохли моллар ва 2719 бош қўй-эчкилар ҳаром ўлганига нима дейсиз. Бахмал туманида 39 бош, Форишда 23 бош, Пахтакорда 16 бош йирик

(Давоми 3-бетда)

БУГУНГИ СОНДА:

1-2-саҳифалар

Санация қандай самара берди?

Биз деҳқон сиймосини қандай тасаввур этамиз?

1-3-саҳифалар

Қўйларни ким еб қўйди?

4-саҳифада

Янги рукн: Бешинчи қаватда беш дақиқа суҳбат.

КЕЛГУСИ СОНДА ЎҚИЙСИЗ:

Янги рукн тақдимоти: «Мен нечун севаман, Ўзбекистонни».

«Эҳтиёт бўлинг: мухбир ниқобидаги товламачи».

«Андижонликлар «Қишлоқ ҳаёти»ни ўқишадими?»

ДЕҲҚОН СИЙРАТИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

буки, деҳқон — инсон, у маъбуд эмас. Унга қуруқ таърифлар эмас, жонли муносабат керак. Деҳқон ҳақида хонада туриб ёзиш вақти ўтди аллақачон. Ахир, айрим жойларда деҳқонларнинг нони ҳамон бутун бўлмаётганлиги сир эмас. Бозорга олиб келган маҳсулотларини сув-текинга олиб қолиб, устига 2—3 баравар нарх қўйиб сотувчи бозор «бўри»ларини биламиз. Деҳқоннинг меҳнати, турмуш шароити билан боғлиқ. Муаммолар ҳам ҳали оз эмас. Мана бир мисол: «Чорвадор шийпонлар ва жийда соясидаги деҳқон» сарлавҳали мақолада Қашқадарё вилояти Қамаши туманидаги «Гагарин» ширкат хўжалигидаги аҳвол тилга олинган эди. Улар саратоннинг жазирамасида шийпонлар бузиб ташланганидан жийда соясида дам олишиб, ичимлик суви йўқлигидан ариқ сувидан фойдаланишаётган экан. Шундан кейин туман раҳбарларидан бир энлик жавоб хати келди. Унда «камчилик бартараф этилади» ваъдаси берилган эди. Яна хизмат сафари билан шу туманга борганимизда бу ваъда ҳамон ваъдалигича турганлигининг гувоҳи бўлдик. Ширкат раҳбари айби билан бузилган шийпонлар «эски ҳамом, эски тослигича» турарди. Ширкат деҳқонлари бу йил ҳам жийда соясида соялаб, ариқдаги ифлос сувдан ичишга мажбурлар.

Биз, сиз қалам аҳли ана шундай лоқайд раҳбарларнинг башарасини нега очиб ташламаймиз? Нега деҳқон қалбининг сийратини чизмаймиз? Унинг фахри, севинчи ва шу билан бирга ташвишлари, муаммоларини қаламга олмаймиз.

Шўро замонида у ерга қул эди. Тоғай Мурод «Отамдан қолган далалар»да турғунлик давридаги ўзбек деҳқонини бекорга Деҳқонқул деб атамаган. Райком эмас, раис эмас, оддий бригадир ҳам унинг қулоғидан чўзиб қўйишга бемалол ўзини ҳақли деб ҳисобларди. Деҳқоннинг фақат ишлашга ва елка қисишгагина ҳаққи бор эди, холос.

Ўша хўрлик, ўксикликларнинг бари бугун деҳқон учун ўтмиш бўлиб қолди. У ҳақиқий эркин деҳқонга айланаяпти. Деҳқон бугун нима учун яшаётганлигини, ким учун меҳнат қилаётганлигини яхши англайди. У кечаги ва бугунги кун фарқини аллақачон билиб олди. Мустақиллик таъмини туйди. Эркин меҳнат нима эканлигини билади энди. Унинг дунёқарашида улкан ўзгаришлар, янгиланишлар кечаяпти, тинмай давом этаяпти ҳам.

У бугун Деҳқонқул эмас, Деҳқонбобо. У бугун фақат экин экишнигина эмас, ўз ҳуқуқини ҳам билади. У кечагидан кўра хўжайинроқ, эркинроқ ўз ерига. Кечагидан кўра ватанпарварроқ, унинг мустақил Ватани бор. У кечагидан кўра бугун ўз халқига, ўз Ватанига жонкуярроқ — чунки бутун халқимиз буюк келажак қуриш завқи билан тўлиб-тошган. Жумладан, бободеҳқон ҳам.

Ана шундай англаш ва англанишлар жараёнида биз журналистлар деҳқонга сифатлашлар, ҳайбаракаллачиликдан ташқари қандай нафимиз тегяпти?! Унинг қалбига — даласидек кенг, заминидек улуғвор, ўзи каби содда қалбига бир назар ташлаяпмизмикин? Унинг дунёқарашида қандай ўзгаришлар бўлганлигига эътибор бердикми, бераяпмизми? Биз Ватан ҳақида, ватанпарварлик ҳақида ёзамиз, давраларда куюнамиз. Ватанпарварга деҳқондан тимсол қидирамиз. Лекин Ватанга деҳқоннинг қўлидаги кетмончалик фойдамиз тегаяптими? Деҳқонга-чи? Унинг заминга муҳаббати каби муҳаббатимиз улуғми заминга, халққа? Унинг каби ҳаётга, ишончга лиммолимми қалбимиз?

Яна бир мисол: яқинда қишлоқдан дўстимизнинг биродари келган экан. Тошкентдаги ўзгаришларни кўрсатдик. Уларни кўрган акахонимиз ҳаяжонини яширолмади шекилли, сўзлари қаттиқ-қаттиқ жаранглади: — Қойил, бизлар эмас, сизлар экансизлар ҳақиқий деҳқон. Шаҳарни яшнатиб юборибсизлар, офарин!

Қалбидаги севинчни даласини улуғлагандек баланд овозда ифода этгани учун кўплар истеҳзо билан қараб қўйишди. Биз ҳам хижолат тортдик. Лекин у севинчини ошкор этишдан сира ҳижолат чекмасди. Унинг Тошкентга биринчи келиши экан. У эртага узоқ қишлоғига жўнайди.

Пойтахтдаги иморатларнинг сояси унинг қишлоғигача етиб бормаслиги мумкин. Бу ердаги гўзаллик унинг қишлоғи кўринишини гўзал қилиб ўзгартириб қўйиш эҳтимоли узоқ. Лекин ватанпарвар деҳқон учун юзлаб километрларнинг фарқи йўқ. Аҳамияти йўқ. У Ватаннинг қайси бурчида бўлсин, бир ўзгаришдан болаларча севиниб кетади. Уни ўз ҳаётидаги улкан яратиш деб билади. Шунинг учун севинчларини баралла айтади, янгиликни, ўзгаришни улуғлашдан чарчамайди.

Биз эса бунга гоҳида таажжубланамиз. Ҳатто истеҳзо қилиб қўямиз. У биз каби ўзгаришларга бефарқ бўлмаса, ҳар бир қадамимиздан эмас, ҳар бир атак-чечагимиздан қувониб кетса, биздан кўра ватанини кўпроқ севса, биз каби ватан равнақини фойдалар қаричига солиб ўлчамаса — бу соддадилликда айб борми? Шу соддаликнинг ўзи буюклик эмасми?

Деҳқон-оптимист. Деҳқон-ҳаётсевар бугунги ҳаётга, келажакка ишонувчанроқ. Демак, у ҳаммамиздан кўра тиришқоқ, уйғоқроқ, фаолроқ Ватан келажаги учун. Қолаверса, севинчини ошкор айтишга ҳаммамиздан кўра ҳақлироқ ҳам. Унинг ифтихоридан хижолат тортган биз ва истеҳзо қилган сиз кўпроқ ачинишга сазоворроқмиз.

У қишлоғига жўнаб кетди. Қишлоқдошлари уни «телевизорда кўрсатганларини ўз кўзим билан кўрдим» деб бир ой ҳоли-жонига қўймайди. Қишлоқдошлари ҳам уни эшитишдан зерикишмайди. «Уч-тўрт сўм пул орттирсам бир томоша қилиб келаман» деган ниятни юрагига тугиб қўйишади кўплари. Кўплари худди ўзлари янги уй қургандек севиниб кетишади. Унинг ҳаяжонли сўзларини эшитганларнинг ҳаммасидан ифтихор пайдо бўлади. Бу Ватан ифтихори. Улар юзларча километр нарида туриб, бу ердаги ўсишдан ғурурланадилар. Орадаги масофа уларнинг эътиборига узоқлик туғдирмайди.

...Ана, у кетмонини елкасига орқалаганча даласини оралаб кетди. Энди шу билан кишга яқин юмушдан бўшайди, кетмонини елкасидан туширади. Биз билан сизнинг таърифу-тавсифларимизни эшитмайди у. «Ватанпарвар», «фидойи» деб улуғлаганларимиз ҳам етиб бормайди. У даласининг овозини эшитади, экинларига қулоқ тутади, холос. Қолаверса, бизнинг мақтовларимизга у муҳтож эмас. Лекин у ҳақиқий Фидокордир. Ҳақиқий Ватанпарвар ҳам ана шу деҳқон. Унинг фидокорлиги, Ватанпарварлигига ҳавас қилайлик-да, мақсадга кўчайлик: эндиги вазифа — таърифу тавсиф эмас, Деҳқон Қалби, унинг орзу-ўйлари бўлсин! Ана шунда тасаввуримиздаги ва кўз ўнгимиздаги деҳқон сиймоси янада мукаммалроқ бўлади.

Акбар ЖОНУЗОҚ ўғли.

Муҳиддин Ёқубов 17 йилдирки чўпонлик касбини эъзозлаб келмоқда. У ўзининг меҳнатсеварлиги, камтарлиги билан ҳамкасблари ўртасида обрў-эътиборга эга. Фидойи чўпон айни пайтда 650 бош қўй-қўзини яйловларда яйратиб боқмоқда.

СУРАТДА: Оҳунбобоев туманидаги «Марғилон» жамоа хўжалиги илғор чўпони Муҳиддин Ёқубов.

Рўзмат ЖУМАНИЁЗОВ олган сурат (ЎзА).

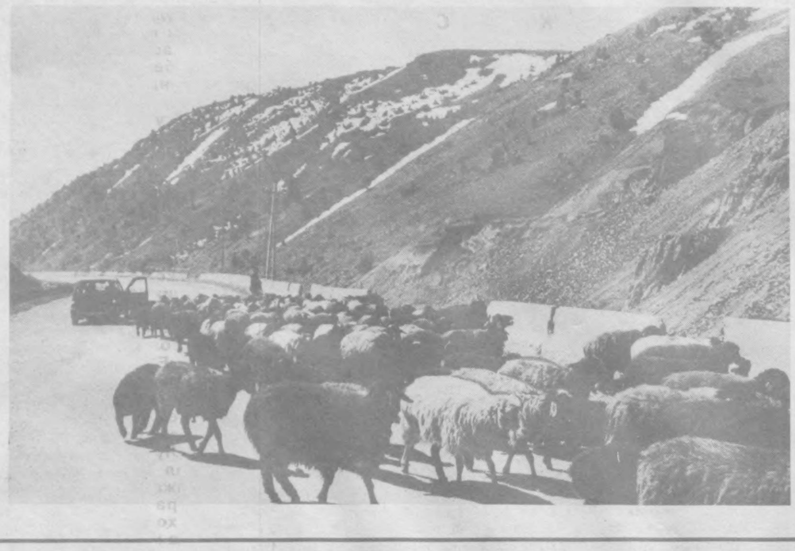

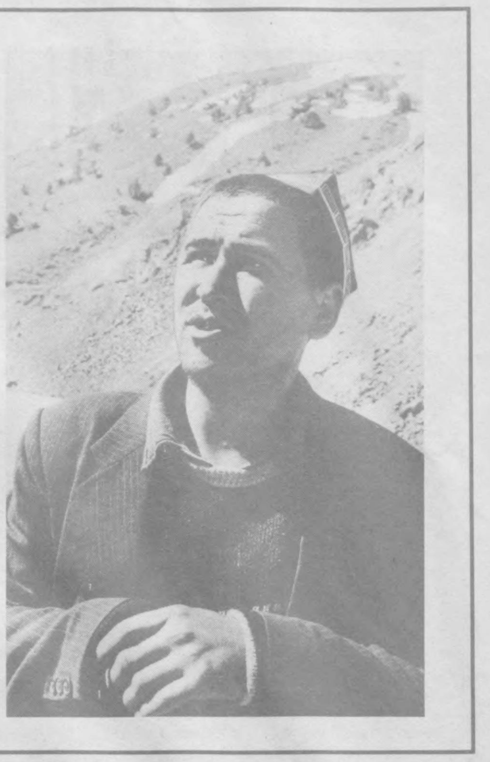

БОҒБОН СУЛОЛАСИ

ЁКИ ЎҒЛИНИ ЎЗИДАН ЎЗДИРГАН ОТА

Баъзан болдан ширин мевани еб, боғини суриштириб, қизиқамиз. Шу меванинг ниҳолидан ўз ҳовлимизда эксам деймиз. Лекин бунинг учун одам биринчи навбатда пайвандлашни яхши билиши керак. Пайвандлаш эса осон иш эмас. У ҳар қандай боғбоннинг ҳам қўлидан келавермайди. Пайвандлаш ўта нозик, кўнт талаб этадиган юмуш.

Пайвандчиликда ном таратган боғбонларнинг кўпини биламан. Улар орасида менга устозлик қилганлари бор. Шулардан айниқса Иброҳим Мамасиддиқовга ҳурматим баланд. Иброҳимнинг асли касби муаллимлик. Туманидаги 18-мактабда икки йилдирки, директор. Ўз ҳовлисида ҳар йили кўплаб хурмо ниҳолини етиштириб сотади. Бундан ташқари, бошқаларнинг хурмоларини ҳам пайвандлаб беришдан эринмайди. Ўғилларининг ҳам пайвандлашни билади. Ўғли Нурулланинг ишига отаси Иброҳим ҳам тан беради. Менга Нурулло зўр, дейди фахр билан у.

Аслида хурмони пайвандлаб ўстиришда Узунда Иброҳимдан зўри йўқ. Унинг ҳар бир пайванди бехато кўкарган. Тезда ҳосилга киради.

Ҳозирги кунда мустақил давлатимизнинг кўп жойида кенг тарқалган, нисбатан совуқ иқлимли Тошкент ва Фарғона водийсида ўстириб, яхшигина мева олинаётган хурмо биринчи бор Сурхондарё вилоятининг шимолий минтақаси — Узун ва Деновда махсус қазилган чуқурларга экилганини кўпчилик билмаса керак. Бу эллигинчи йилнинг бошларига тўғри келади. Ўша йиллари ёш тоғорақсиз биринчиларидан бўлиб хурмо ниҳолини ўтқазганлардан Иброҳимнинг падари бузруквори Мамасиддиқ ота бўлади.

Атиргулларнинг янги хилларини даставвал ўз хонадонида кўпайтирган, кейинчалик ҳозирги Бобомурод Омонов номли жамоа хўжалигида ажиб бир гулзор яратиб, эл оғзига тушган Мамасиддиқ гулчиннинг ишқи хурмо мевасига тушди. Унинг уруғини экиб, ниҳолини кўпайтирди. Лекин меваси кеч кирди. Меваси ҳам кичик бўлди. Боғбон изланди. Сариосиё тоғларида ўсадиган чилон дарахтининг уруғидан олиб келиб экди. Маккажўхорига қандай эгат олса, уни ҳам шундай қилди. Уруғни ҳам шундай тартибда экди. Роса бир йилдан кейин, ниҳол новдаси қаламдай бўлганда, август ойларининг ўрталарида уни хурмодан олинган куртакларга пайвандлади. Аста-секин тута бошлади. Кейин ҳар йили йилларда бу ишга биринчи августдан киришди. Пайванди нисбатан кўпроқ тутди.

Иброҳим Мамасиддиқ отанинг тўнғич ўғли. Табиатан ҳамма нарсага қизиқувчан. Билиб олмагунича, сўраб-суриштиришни қўймайди. Шу боис отаси нима иш қилса, ёнида буларди. Тайёрланган хурмо кўчати талашиб олиб кетилаётганини ҳисобга олиб йил сайин кўпроқ жой ажратилаверди. Кейинчалик Иброҳимнинг тоғалари ҳам кўчатчилик билан шуғуллана бошлашди. Мамасиддиқ отадан кўчат олганлар, хурмоси тезда ҳосилга кирганидан ва йириклигидан хурсанд эдилар.

Қиш чиқиб, баҳор нафаси келиб қолган пайт. Мамасиддиқ ота ҳовлисига олиб келтирилган хурмо ниҳолларидан кесиб ташланган новдаларни тўплаётган ўғли олдига келиб, ҳаммасини ҳам тўплаб боғлам қилди. Кейин Иброҳимга айтиб турди. У ўра қазиди, ўша ўрага кўмишди. Устига хас-хашак ташлашди.

— Биласанми, — деди ота ўғлига, — бу новдаларни 15 апрелдан кейин очамиз. Бир синаб кўрамиз-да, ўғлим...

Улар шундай қилишди: биринчи майгача ҳамма ниҳолларни улаб бўлдилар. Натижасидан эса кейин роса қувонишди. Ҳамма пайванд бехато кўкарди. Шу-шу августда эмас, апрелда, узоғи билан 15 майгача пайванд қилишга ўтишди. Бу улаш усулини билишга қизиққанлар Мамасиддиқ боғбон эринмасдан ҳаммасини айтиб берди. Ҳаттоки, августда пўстнинг ўзига уланса қишнинг совуғи таъсир қилишини, баҳорда эса озроқ эт олиш даври бўлгани учун пайванддан кейин тезда сув бериш лозимлигини ҳам тушунтирди.

Раҳматли Мамасиддиқ ота шундай саҳий қалбли боғбон эди. Унинг фарзандлари, набиралари, қолаверса, куёви-ю, қизлари хурмо кўчатчилиги билан шуғулланишади. Отанинг севган гулчилик касбини эса Сирожиддин ўғли давом эттириб келмоқда. Бир сўз билан айтганда, Сариосиё-ю, Узун туманларида ким гулчилик билан шуғулланса, у Мамасиддиқ отанинг изидан боради. Хурмо кўчати етиштираётганлардан устозинг ким деб сўрасангиз, отанинг номини тилга оладилар.

Иброҳим билан пайвандлаш ва хурмо кўчати етиштириш хусусидаги суҳбатни давом эттирамиз.

— Қилинаётган тўй ва ҳашамларнинг ҳаммаси, — дейди у, — шу хурмо кўчатчилиги туфайли бўляпти.

— Бир мавсумда қанча туп хурмо улайсиз?

— Бошқаларга улаб берганимни қўшиб ҳисобласам, ўн мингдан ошади. Бозор иқтисоди шароити. Улатувчи билан келишамиз. Деҳқон-фермер хўжалиги бошлиғи Ҳабибулло Маҳмудов билан келишган ҳолда бир неча йилдан бери кўчат пайванд қилиб беряпман. Ҳар йили кам деганда ўзим минг тупдан ортиқ хурмо ниҳоли сотаман. Уйдан олиб кетишади. Уч-тўрт тупига пул ҳам олмайман. Бозорга чиқармай, жуда тамомлаб қўямиз.

— Фақат хурмо кўчатчилиги билан шуғулланасизми ёки бошқа мевали дарахтларни ҳам тайёрлайсизми?

— Кўпроқ хурмо кўчати етиштираман. Бошқа мевали кўчатларга буюртма беришса, тайёрлаб бераман. Масалан, гилос, олма, олча. Кўпроқ шуларни сўрашади. Уйимизда мевали дарахтларнинг деярли ҳаммасидан бор. Мана бу гуллар эса турли рангда очилади. Ҳовлининг ҳусни бўлгани, баҳридилни очгани учун ҳам бу гулларни ўстираман.

Ҳа, бу ака-укаларни ҳар қанча мақтаса оз. Меҳнатсевар, хушмуомалали, ширин сўзи билан меҳрингизни оладиган бу инсонлар ҳали оталарининг раҳматини эшитадилар. Яратувчилик меҳнати билан янгидан яратиладиган боғларга ўз ҳиссасини қўшадилар.

Биласиз, меванинг таъми ёқса дарров жойини суриштирамиз. Боғбонига раҳмат айтамиз. Савоби тегсин, деймиз. Ана шу савобнинг бир қисми нондан боғбонга салобатли дарахт бўлишига қарамай, меҳр зиёсини бахшида этадиган Иброҳимдек боғбонларга ҳам тегсин.

Касбини эъзозлаган, фидойи боғбонлар кўпаяверсин, боғларимиз кенгаяверсин. Шаҳарликларга кўпроқ бири-биридан ширин меваларни армуғон этаверайлик. Яхшилардан боғ қолаверсин.

Маъмуржон БОТИРОВ.

Жайҳун соҳилидан дараклар

«АН»ЛАР УРУҒ СОЧМОҚДА

Тахтакўпир туманидаги «Мақлалкўл» ижара хўжалиги Оролбўйи заминида биринчилардан бўлиб шоли экишга киришган эди. Экишда асосан «АН-2» тайёраларидан фойдаланилаётганлиги ишнинг баракасини, уруғ сарфининг айнан мўлжалдаги миқдорда бўлишини таъминламоқда.

Учувчи-экувчилар режадаги майдоннинг деярлик ярмига шоли уруғи сепдилар. Жамоа 2200 гектар ернинг ҳар гектаридан камида 40 центнердан «сариқ олтин» йиғиштириб олишни кўзламоқда.

«ЗАРБДОР»ДА — ЯПОНИЯ ИПАК ҚУРТИ

Амударёликлар Қорақалпоғистондаги энг уста пиллакорлар сирасига киришади. Айниқса, «Зарбдор» жамоа хўжалигида бутун воҳага донг таратган миришкорлар бор. Улар бу галги мавсумда кунчиқар мамлакати — Япониядан келтирилган ипак қуртидан 200 қути олиб, қизғин парвариш қилмоқдалар.

Бир неча кунлардан сўнг янги ипак қуртини боқаётган 165 «зарбдор»лик хонадонлардан дастлабкилари зиммаларидаги топшириқни бажарганлари ҳақида «сим қоқишади».

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

«НАВБАҲОР»НИНГ ИККИ БАҲОРИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Шунинг ҳисобидан ёқилғи-мойлаш материаллари, эҳтиёт қисмлар, минерал ўғитлар сотиб олдик. Одамларга иш ҳақи тўлаш йўлга қўйилди.

Бундан бир йил муқаддам техниканинг аҳволи жуда оғир эди. Эҳтиёт қисмлар, шиналар етишмасди. Шу боис ғўза қатор орасига ишлов беришга, бошқа юмушларга техника етишмасди. Қарийб ўн беш миллион сўмлик эҳтиёт қисмлар харид қилинди.

Мавжуд 488 гектар ғалла майдонидан бараkali дон йиғиштириб олдик. Унинг 1092 тоннасини давлатга сотдик. Ундан 22 миллион сўмдан ортиқ даромад олдик.

Пахтачиликда ҳам ижобий кўрсаткичга эришдик. Ғўзаларга агротехника қоидалари асосида сифатли ишлов берилди. Калий, фосфор, азотли ўғитлар ўз вақтида солинди. Натижа ҳам шунга яраша бўлди. 1997 йил ҳар гектар майдондан 20 центнердан ҳосил олинган бўлса, ўтган йили 37,5 центнерга етди. Соҳадан 59 миллион сўмдан ортиқ даромадли бўлдик.

1994-1997 йилларда ариқ-зовурлар тозаланмай, зах сувлар кўтарилиб кетган эди. Унинг устига қарийб 200 гектар ерга насос билан сув чиқарамиз. Насосларимиз яроқсиз бўлиб қолди. Қисқа давр мобайнида ариқ-зовурлар тозаланди.

Мутахассислар санациянинг энг муҳим талабларидан бири ўта тежамкорлик билан иш юритиш эканлигини жуда яхши билишади. Жамоа аъзолари анчагина ёқилғи-мойлаш материалларини тежаб қолди. Бундан ташқари хўжалик санацияга тушунгача қадар 1,5 мингга яқин аъзолари бор эди, ҳозирда эса уларнинг сони 588 нафар. Бошқарув ходимлари сони ҳам уч баробарга қисқарди.

Бултурги пахтанинг қарийб етмиш фоизи юқори навларга сотилгани иқтисодиётимизни бирмунча мустаҳкамлади. Шунингдек, санация туфайли Молия вазирлигидан 11 миллион сўм имтиёзли кредит ажратилди. Уни 2000 йилдан сўнг тўлаймиз.

Тоза ичимлик суви билан аҳолини тўла таъминлаш ниятида 27 километрга қувур ётқизилиши керак. Аҳолимиз 90 фоизи табиий газ билан таъминланган. Шу йил охиригача газ ва сув масаласи тўла ҳал этилади.

Жорий йилда 650 гектар майдонга пахта, 420 гектар майдонга эса бошоқли дон экилди. 37 гектар ерда чорва озуқаси етиштирилади. Мавжуд экин майдонларидан 7000 тоннадан зиёд маҳсулот етиштириш кўзда тутилмоқда.

Хўжалигимизда чорвага ҳам эътибор қаратилмоқда. 150 бош қорамол меҳр билан парваришланмоқда. Унинг 54 боши соғин сигирлардир. 527 бош қўй-эчки бор. Унинг 250 боши совлиқлардир. Қўзилатиш мавсуми кўнгилдагидек якунланди. Булардан ташқари 6000 туп тут, 10100 туп терак, 1,5 минг туп мевали дарахт кўчати ва 400 туп қаламчалари экилди. 5 гектар ерга сабзавот, 1 гектарга полиз, 3 гектарга картошка уруғи ташланди.

Дала ишларини янада жонлантириш мақсадида яқинда 2 та ТТЗ-100 маркали тракторини сотиб олдик.

— Ўтган йилни 2 миллион 42 минг сўм соф фойда билан якунлаган бўлсак, жорий йилда уни 6-7 миллион сўмга етказиш ниятидамиз, — сўзида давом этди раҳбар. — Бунинг учун барча имкониятларимизни ишга солмоқдамиз. Вазифамиз имтиёздан оқилона фойдаланиб, деҳқон моддий манфаатдорлигини кучайтиришдир. Қанчалик кўп даромад эришсак, ўзимизга, юртимиз равнақига шунча яхши. Ислоҳотларни ўтказишдан мақсад шу-ку асли ҳам.

Дарҳақиқат, мазкур хўжалик аъзолари истиқлолимизнинг саккиз йиллигини нишонлайдиган ушбу йилда бор ички имкониятларини ишга солган ҳолда хўжаликни илғор жамоалардан бирига айлантиришга интилишяпти. Интилганга эса толе ёр, дейдилар.

Абдумутал НОРБОЕВ,
журналист.

ПИЧАН ЎРИМИГА ЧИҚМАЙМИЗМИ?

Кўкламнинг серёғин келиши тоғ бағирлари ва яйловларда ўт-ўланларнинг ўсиши ва кўпайишига имкон яратди. Чорвадорлар ҳозирдан қишлов учун мўл хашак жамғариш тараддудини кўраяптилар. Бу соҳада айниқса Оҳангарон туманидаги «Олмалик» ширкат жамоасининг ишчилари амалга ошираётган тадбирлари ибратлидир. Қурама тизма тоғлари этакларига жойлашган хўжаликнинг барча яйловларида механизаторлар агрегатлар, бошқа ёрдамчи механизмлар билан пичан ўрмоқ учун кишиларни кўплаб учратиш мумкин.

— Бултурги жамланган хашакларимиз ҳали тугамаган эди, — дейди хўжалик бошқарувининг раиси Усмонали Ҳайдаров. — Бу келгуси қишлов учун ем-хашак жамғаришни сусайтириш дегани эмас. Имкониятлардан фойдаланиб камида икки йилга етадиган хашак жамғаришга бел боғладик. Хўжаликнинг ички эҳтиёжи фақат шу йилнинг ўзида 4225 тонна беда пичани,

Ҳозирлик

1900 тонна беда сенажи, 3145 тонна табиий пичан, 200 тонна сомон, 3400 тонна кўк беда ва 135 тонна беда уни тайёрлашни тақозо этади. Чорвадорлар ва механизаторлар ҳозиргача 1800 тоннадан кўпроқ табиий пичан ғарамлаб қўйишди. Хашак жамғарувчилар учун ҳар куни далада икки маҳал иссиқ овқат ташкил этилган. Шунингдек, кўчма таъмирлаш устахонаси ҳам улар хизматида.

Рамз Биков, Баҳром Абдухолиқов, Парданазар Бўрибоев сингари чорвадорларнинг отарлари ёнига дастлабки пичан ғарамлари уюла бошланди. Бош зоотехник Мирзаали Раҳмоновнинг фикрича, яқин кунларда ўн етти отарнинг барчасига табиий хашак ғарамлари етарли миқдорда ташиб келтирилади.

Пичан жамғариш ишлари Алишер Навоий номли хўжаликда, «Оҳангарон», «Дўстлик» ширкат жамоаларида ҳам кўнгилдагидек ташкил этилган. Оҳангаронлик чорвадорлар 35 минг тоннадан кўпроқ табиий пичан жамғаришни режалаштиришган. Бунинг учун ҳозир юзлаб техника, отуловлар сафарбар этилган.

Бироқ шуни алоҳида таъкидлаш керакки, илгарилари дам олиш кунлари шаҳарликлар, қишлоқларда истиқомат қилувчи ёш йигитлар ҳашар уюштириб Тошкент — Ангрен катта трассаси атрофидаги пичанларни ўришар, чорвадорларга кўмаклашишарди. Сўнгги пайтларда бу ҳаракат тўхтаб қолганлиги сабабли йўл ёқаларидаги пичанзорлар асоссиз пайҳон бўлиб кетаяпти. Бу ҳол айниқса «Янги ҳаёт», «Ғаллакудук», «Шодималик» ширкат жамоалари ҳудудларида тез-тез кўзга ташланмоқда.

Баҳорнинг бир куни йилни боқади! Шундай экан, ҳозирги ғанимат кунлардан унумли фойдаланиб, барча мавжуд имкониятларни ишга солган ҳолда пичан жамғаришини янада жадаллаштириш, айни пайтда камида икки йилга етадиган табиий пичан ғамлашга тезкорлик билан киришмоқ зарур. Акс ҳолда, эртага кеч бўлиши мумкин.

Мўмин ҚАЮМ.

«КЕЙС»НИ ҚАНДАЙ ИШЛАТИШ КЕРАК?

Бу борада бухороликларнинг тажрибаси диққатга сазовор

Техника воситаларидан узоқ муддат фойдаланиш уларни талаблар даражасида сақланишига боғлиқ эканлигини Бухоро туманидаги «Ўрта Осиё» жамоа хўжалиги механизаторлари ва мухандислари яхши биладилар. Бу ерда техника воситалари далада ёки механизаторнинг уйи ёнида турмайди. Оддий боронадан тортиб пахта культиваторигача бўлган барча механизмлар дала ишларидан бўшаши биланоқ хўжаликнинг машина саройига киритилади.

Саройда техника воситаларини сақлашга қўйиш олдидан тайёрлаш, уларни сақлаш, техник хизмат кўрсатиш ва ишга чиқариб юбориш тадбирларини бажариш учун зарур бўлган ювиш суюқликлари, консервациялаш ва таъмирлаш материаллари етарлича ғамлаб қўйилади, темирчилик, пайвандлаш, токарлик участкалари доимий равишда ишлаб туради. Хўжаликда ҳисобдан чиқарилган машина ва механизмлардан яроқли қисмларни ажратиш, уларни кирим қилгандан кейин омборларга топширадиган махсус чилангарлар звеноси ташкил этилган. Шу боис кўпгина эҳтиёт қисмларни сотиб олишга ҳожат ҳам қолмаяпти, металл чиқиндиларини топшириш режалари ҳам уддаланаяпти.

Вилоятнинг энг олис туманлари далаларида ишлаётган техника воситаларида пайдо бўлган носозликлар ҳам тезда бартараф этилади. Бу бежиз эмас, албатта. Зеро, бу ерда ташкил этилган Марказий сервис хизмат кўрсатиш пункти «Магнум» тракторлари, «Кейс» ғалла комбайнлари ва пахта териш машиналарига ҳар 500 ва 2000 мотосоатларга кўрсатиладиган мураккаб техник хизматларнинг барча операцияларини сифатли бажариш имкониятларини берадиган технологик асбоб ва ускуналар билан тўла жиҳозланган. Марказий пункт техникани «касалини» аниқ диагностика қиладиган, уни «даволайдиган» ускуналар ўрнатилган ва тажрибали «доктор» — техник созловчи томонидан бошқариладиган «тез ёрдам» машиналарига эга.

Диққатга сазовор бўлган ишлардан яна бири — бу, вилоятда мавжуд 87 та «Магнум» тракторининг бир жойда, яъни сервис марказда сақланишини ташкил этилганидир.

Туман ҳудудида мавсумий ишни тамомлаган ҳар бир трактор марказга олиб келиниб техник қаровдан ўтказилади ва сақлаш учун жавобгар бўлган муҳандис томонидан қабул қилиб олинади. Тракторини сақлашга топширган оператор ўзининг машина-трактор паркидаги таъмирлаш ёки бошқа ишларга вақтинча жалб этилади.

Бундай тадбир вилоятдаги барча хориж тракторларини доимий назорат остида бўлишини ва улардан узоқ муддат фойдаланишни таъминлашда қўл келиши табиийдир.

Ибрат

«Агромашсервис» бирлашмаларининг раислари Вобкент тумани МТПда очилган хорижий техникаларга ва «Камминз» двигателларига сервис хизмати кўрсатиш таянч пунктлари, Галаосиё туман МТПдаги бундай техникаларни ёнилғи билан таъминлаш шохобчаси фаолияти билан чуқур танишишни лозим кўрдилар. Бунинг сабаби оддий — улар ишлаётган вилоятлардаги ҳар бир туман МТПлари муайян миқдордаги «Кейс» фирмаси тракторлари, ўрим-йиғим техникаларига, хўжаликлар эса «Камминз» двигателлари ўрнатилган тракторларга эга.

Таянч пунктларида бундай техника воситаларига кундалик, ҳар 250 ва 500 мотосоатлардаги техник хизмат кўрсатиш юмушлари аниқ жадваллар асосида адо этилаётган бўлса, ёнилғи билан таъминлаш шохобчасида чет эл техникаларига ёнилғилар ва мотор мойлари алоҳида ажратилган сиғимларда тиндирилгандан сўнг тозалагичлар ўрнатилган агрегатлар воситасида қуйиб берилмоқда.

Республикамиздаги барча МТПларда ана шундай пунктлар ва шохобчаларни ташкил этиш ишлари қисқа фурсатларда якунланса сезиларли иқтисодий самарага эришилади; трактор ва комбайнларни оддий техник қаровларни ўтказиш учун вилоят марказига олиб бориш ёки у ердан мутахассис чақиришга ҳожат қолмайди, двигател равон ишлайди, маблағ ва вақт тежалади, энг асосийси — МТПлар томонидан хўжаликларга кўрсатилаётган хизмат ҳақлари арзонлашади.

Фермер ва деҳқон хўжаликларига техника хизмати кўрсатиш туман МТПларида қай даражада ташкил этилганига алоҳида эътибор берилди. Зеро, фермер ва деҳқон хўжаликлари нисбатан кичик майдонларга эга. Шу боис уларга митти тракторлар, кичик ўлчамли иш қуроллари, сув насослари, пайвандлаш агрегатлари, юк ташиш тиркамалари зарур бўлади. Яна бир жиҳати, фермерлар ичида механизатор бўлмаганлари ҳам бор, шу сабабли таъмирлаш ишларини мустақил бажара олмайдилар. Демак, уларга техника таъмири ва хизмати соҳаларида ҳам кўмаклашиш лозим.

Вобкент ва Галаосиё МТПлари мисолида вилоятдаги фермер ва деҳқонларнинг эҳтиёжларини қондириш борасидаги ишлар яхши йўлга қўйилганига гувоҳ бўлдик.

Вилоятда техника воситаларини талаблар даражасида сақлаш, улардан оқилона фойдаланиш, таъмирлаш ва хизмат кўрсатиш юмушларини вақтида сифатли қилиб ўтказиш, механизатор кадрлар малакасини ошириш йўлида қилинган меҳнатлар яқинлашиб келаётган ғалла мавсумига тайёргарликда ўз самарасини кўрсатмоқда. Барча ғалла комбайнлари тахт қилиниб, 169 та ўрим-йиғим отрядларига жамланган. Ҳар бир отряд таркибида майдонларни ишга тайёрлаш, ғалла ўриш, уни ташиш, комбайнларга техник хизмат кўрсатиш, ёнилғи-мойлаш материаллари билан таъминлаш, ёнғиндан муҳофаза этиш ва тиббий хизмат кўрсатиш звенолари мавжуд.

Хулоса қилиб айтганда, қишлоқ хўжалиги техникасидан самарали фойдаланиш, унинг умрини узайтириш, пировардида эса етиштирилаётган маҳсулотлар таннархини камайтириш, уларнинг салмоғи ва сифатини оширишга хизмат қилиши шубҳасиздир.

М. ТОШБОЛТАЕВ,
«Ўзқишлоқхўжтаъминоттузатиш» давлат-кооператив қўмитаси янги техника ва технологияларни татбиқ этиш бошқармаси бошлиғи, техника фанлари доктори.

Яхши хабарлар

КУНГАБОҚАР ЁҒИ ХОСИЯТИ

Бу йил Наманган вилояти далаларида янги экин — кунгабоқар пайдо бўлади. Бу экин унчалик кўп меҳнат талаб қилмаса-да, юқори ҳосил беради. Энг муҳими, ундан зарур маҳсулот — ёғ олинади. Шунинг учун ҳам бу йил деярли барча хўжаликлар бошқа экинлар қатори кунгабоқар ҳам экишга киришади.

Ғалладан бўшаган 1600 гектар майдонга кунгабоқар экиш мўлжалланмоқда. «Наманганэкстрактёғ» акциядорлик жамияти хўжаликларни уруғлик билан таъминлашни ўз зиммасига олди.

— Биз хўжаликларга уруғликни текинга етказиб беришга тайёрмиз, — дейди акциядорлик жамияти раиси Кутбиддин Лутфуллаев. — Минерал ўғитга кетадиган харажатни ҳам ўзимиз кўтарамиз. Энг муҳими, ҳосил яхши бўлса, кузда корхона ундан сифати юксак кунгабоқар ёғи олса бас. Кунгабоқар ёғи ўзининг шифобахшлиги, пархез хусусиятлари, тезда ҳазм бўладиган унсур ва витаминларга бойлиги билан бошқа ёғлардан фарқ қилади. Шунинг учун ҳам жамоамиз кунгабоқар ёғи ишлаб чиқаришдан манфаатдор.

Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, кунгабоқар экиш бўйича белгиланган тадбирлар тўла амалга оширилса, қўшимча 400 тонна ёғ ишлаб чиқариш имконияти пайдо бўлади. Вақти келиб, кунгабоқар экиладиган майдонлар кенгайгач, бу ёғ хорижга ҳам экспорт қилинади.

ПИЛЛА МЎЛ БЎЛАДИ

ХОРАЗМ зонасидаги насл пиллачилик зонасига кирувчи Урганч тумани хўжаликлари ва Янгиобод туманидаги «Халқобод» ширкатида йилнинг дастлабки ҳосилини топширишга тайёргарлик ишлари бошланди. Деярли ҳамма ерда ипак қурти боқишнинг охирги даври ниҳоясига етказилиб, пилла пайдо бўла бошлади.

Жорий йилда Ўзбекистоннинг энг шимолий зоналаридан бири ҳисобланган наслчилик хўжаликларида пиллачиларга 1680 қути қурт уруғи тарқатилган эди. Мингга яқин оила пудрат шартномаси бўйича ипак қурти боқмоқда. Иш мутахассисларнинг мунтазам назорати остида олиб борилди. Урганчлик ва янгибозорлик «кумуш тола» усталари баҳор об-ҳавосининг ноқулайликларига қарамасдан, ҳар қачонгидан ҳам мўл ҳосил етиштиришга муваффақ бўлди. Тахминий ҳисоб-китобларга қараганда, бу йил 113 тоннага яқин сара пилла олиш мўлжалланмоқда.

(ЎзА).

Ойнаи жаҳонда

24 — 30 май

ДУШАНБА, 24

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом ,Ўзбекистон!»
8.00-8.40 «Таҳлилнома».

8.40 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Ғолиблар», «Оддий кун».
9.10 «Ўзлик».
9.40 «Кичкина деманг бизни». Спорт дастури.
10.05 Кино янгиликлари.
10.20 «Жаҳон киноси юлдузлари».
10.40 Кундузги сеанс: «Жадвалдан ташқари поезд». Бадиий фильм.
12.05 Ўзбекистон телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
12.35 «Олтин тож».
12.55 «Оламга саёҳат».
13.15 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. «Самарқанд»-«Дўстлик».
14.10-15.30 «Дўст».

* * *

18.10 «Болаларга бахшида умр».
18.40 «Зилол». Мусиқий дастур.
19.00 «Мулкдор».
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Олам қўшиққа тўлсин». Мусиқий дастур.
21.35 «Сўз қадри». С. Сиёев.
22.20 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 49-қисм.
23.10 «Футбол майдонларида».
23.25 «Ахборот».
«Маънавият» дастури.
23.55 «Эпос талқини».
00.10 Телевизион новеллалар театри.
00.40-00.45 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.05 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Қувноқ учрашув», Мультомоша)
18.35 «О, ёшлигим_».
18.55 «Мусиқий лаҳзалар».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Хайр, мактаб!»
19.40 «Эгиз қўшиқлар».
20.05 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
20.35 «Жаҳон». Халқаро шарҳ.
20.50 «Сурур». Мусиқий дастур.
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Душанбада кўришгунча».
21.50 «Камолот».
22.10 Мусиқий лаҳза.
22.15 «Олам футболи».
22.35 «Шарқ эстрадаси».
22.50 «Ёшлар» телеканалида.
23.00 Синема. «Фалокат».
00.30 «Хайрли тун!»

СЕШАНБА, 25

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом ,Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 «Наво таралсин».
9.10 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 49-қисм.
10.05 Янги алифбони ўрганамиз.
10.35 Кундузги сеанс.
12.05 «Мактублар-кабутарлар».
12.25 «Маънавият» дастури.
13.10 Мультсериал.
13.40 «Ҳунарманд». Тележурнал.
14.10 «Оқибат».
14.30 «Шаҳарликлар».

* * *

18.10 «Ҳа, Ҳа, Ҳа «. Ҳазил, ҳажв, ҳангома.
18.30 «Юрт ҳавоси- тан давоси».
18.45 «Созимда севги васфи».
19.05 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Шеър ва шуур».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Парламент соати».
21.25 «Муҳаббат соғинчи».
21.55 УзТВ экранида биринчи марта «Индаба». Кўп қисмли бадиий фильм. 17-18 сериялар.
22.45 Эркин ва юнон рум кураши бўйича Осиё чемпионати.
23.15 «Ўзлигинг намоён қил!» Экранда Фарғона вилояти.
23.45 «Ахборот».
00.15 Қ. Собиров. «Гул ва тош». Теленовелла.
00.55-01.00 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.05 «Янги авлод» студиясида («Катта танаффус қўнғироғи»)
18.35 «Технопарк-2000».
18.50 «Мусиқий лаҳза».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Ёшлик наволари».
19.40 «Мутолаа».
20.00 «Рей Брэдбери театри».
20.30 «Марду-майдон».
20.50 «Мусиқий лаҳза».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Спорт кундалиги». 1. «Эркин ва юнон-рум курашлари бўйича Осиё чемпионати». 2. Волейбол бўйича «Микаса кубоги» халқаро турнири.
21.50 «Синфдош» кўрсатуви намойиш этади. «Сўнгги қўнғироқ».
22.50 Мусиқий лаҳза.
22.55 «Премьерадан сўнг».
23.15 «Ёшлар» телеканалида.
23.25 Синема «Қариндошлар».
01.05 «Хайрли тун!»

ЧОРШАНБА, 26

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 «Шарқ тароналари». II Халқаро мусиқа фестивали олдидан.
9.00 «Остонаси тиллодан». Адабий кўрсатув.
9.40 «Ўзкинохроника» намойиш этади: «Асрлар гувоҳи».
10.05 «Талаб ва таклиф».
10.25 Кундузги сеанс.
11.40 «Етгил камолга».
12.05 «Инсон ва қонун»га хатлар.
12.25 «Янграсин шўх яллалар».
12.50 «Жавҳар».
13.10 «Индаба». Кўп қисмли бадиий фильм. 17-18 сериялар.
14.10 Янги авлод. «Ҳайр, мактаб».
18.10 «Кичкинтоймиз-гижингтоймиз».
18.25 «Фермер». Телетанлов.
18.45 «Зиё».
19.00 «Эл тинчлиги йўлида».
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Таълим- тарбия миллий дастури амалда».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Тараққиёт йўли».
21.25 «Қўшиққа кўчган сатрлар». М.Тоиров.
Спорт дастури:
22.00 Волейбол.
22.50 Эркин ва юнон рум кураши бўйича Осиё чемпионати.
23.20 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 50-қисм.
00.10 «Ахборот».
«Тунги ҳамроҳ».
00.40 «Ёшлар эстрада».
01.05 «Ўхшаш чеҳралар».
01.45-01.50 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.05 «Янги авлод» студияси[illegible]а.
19.00 «Давр». Ахборот дастур[illegible]
19.30 «Сўнгги қўнғироқ».
19.40 «Ракурс».
20.00 «Спорт-лотто».
20.10 «Лаззат».
20.30 «Рақслар қанотида».
20.50 «Каталог».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Заринабону куйлайди».
21.50 «Учрашув».
22.10 «Мусиқий лаҳза».
22.15 «02» тўлқинида.
22.30 «Ёшлар» телеканалида.
22.40 Синема. «Ҳаёл ва ҳаёт».
00.20 «Хит-коллекция».
00.40 «Хайрли тун!»

ПАЙШАНБА, 27

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.45 Лирик тароналар.
9.10 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 50-қисм.
10.05 «Жавоҳирлар ҳазинаси».
10.35 Кундузги сеанс.
12.05 «Инсон ва замин».
«Умид» намойиш этади:
12.30 «Шу Ватанга бордур менинг керагим».
12.55 «Қўшиқ байрами».
14.10 «Чемпион билан учрашув».
14.25 «Сайқал».
14.45-16.00 Бадиий фильм.
18.10 «Фарзанд-умид юлдузи».
18.25 «Етти иқлим садоси».
18.40 «Ислоҳот ва масъулият».
19.00 «Ҳидоят сари».
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.55 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Давранни кенгроқ олинг».
21.50 «Бадиий академия кўргазма заллари бўйлаб».
22.10 Волейбол.
23.00 Эркин ва юнон рум кураши бўйича Осиё чемпионати.
23.30 «Ахборот».
24.00 УзТВ экранида биринчи марта «Индаба». Кўп қисмли бадиий фильм. 19-20 сериялар.
00.50 «Сомон йўли».
01.20-01.25 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.05 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 49-қисм.
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Сўнгги қўнғироқ».
19.40 «Яхши дам олинг».
20.00 «Рей Брэдбери театри».
20.30 «Ёшлик формуласи».
20.45 «Спорт кундалиги».
20.55 «Мусиқий лаҳза».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 Футбол.
23.05 «Кўҳна ва янги оҳанглар».
23.25 «Давр»-интервью.
23.35 «Мусиқий глобус».
23.55 «Хайрли тун!»

ЖУМА, 28

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 «Инсон-ҳаёт гултожи».
8.50 «Қўшиқ-маънавият кўзгуси».
9.20 «Ишқнома». Адабий кўрсатув.
10.05 Немис тили.
10.35 «Зийнат».
10.55 Мультсериал.
11.10 «Сомон йўли».
11.40 «Нигоҳ».
12.05 «Битирув кечаси».
13.10 «Индаба». 19-20-сериялар.
14.10-14.30 «Шарқ тароналари».
18.10 «Бешбармоқ». Тележурнал.
18.35 «Уйғоқ кунлар». Кинокўрсатув.
18.55 «Таянч нуқтаси».
19.10 «Ранглар жилоси».
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
20.00 «Рақибингиз-гроссмейстер»
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.05 «Баркамол авлод орзуси».
Спорт дастури:
21.30 Волейбол бўйича аёллар ўртасида. «Микаса кубоги». Халқаро турниридан репортаж.
22.20 Эркин ва юнон рум кураши бўйича Осиё чемпионати.
22.50 Мақом кечаси.
23.30 «Ахборот».
24.00 «Тотли малагим».
01.30-01.35 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

18.05 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 50-қисм.
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Сўнгги қўнғироқ».
19.40 «Далил ва шарҳ».
20.05 «Рей Брэдбери театри». Телесериал.
20.35 «Спорт ҳафтаномаси».
20.55 «Мусиқий лаҳза».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Автосалтанат».
21.50 «Саломат бўлинг».
22.30 «Наволарда аён этсам_». Мусиқий дастур.
22.40 «Мени кечиринг, одамлар».
22.55 «Жаҳон эстрадаси».
23.15 «Ёшлар» телеканалида.
23.25 Синема. «Робинзон Крузо».
00.55 «Мунаввар тонг истаб».

ШАНБА, 29

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом,Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 Республика газеталарининг шарҳи.
8.50 «Мусиқа бўстони». Телеальманах.
9.10 «Ҳидоят сари».
9.35 «Тадбиркорлик: бугун ва эртага».
«Умид» намойиш этади:
9.55 «Кўзгу».
10.25 «Очиқ дарс».
10.45 «Кулгу терапияси».
11.45 Кундузги сеанс.
12.55 «Турон қизлари».
13.25 «Телевизион миниатюралар театри».
14.00 «Буни умр дерлар».
14.15 «Ринг».
14.45 С.Сайҳон. «Бировнинг хасми».
18.00 Болалар учун «Фламинго».
18.25 «Иқтисод ва биз».
18.50 «Бахтли воқеа».
19.30 «Ахборот» (рус тилида)
19.55 Оқшом эртаклари.
20.10 «Ўзбекистон янгиликлари».
20.20 «Жаҳон спорти».
20.30 «Ахборот».
21.05 «Қишлоқ ҳаёти».
21.25 «Ҳамма кўриши шарт ...эмас». Мусиқий дам олиш дастури.
Спорт дастури:
22.15 Волейбол.
23.05 Эркин ва юнон рум кураши бўйича Осиё чемпионати.
23.35 «Ахборот».
«Тунги ёғду». Дам олиш дастури:
00.05 «Мусиқий саёҳат».
00.25 «Шароитни ўзгартирувчи».
01.50-01.55 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

9.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
9.50 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 49-қисм.
10.45 «Хуш келибсиз».
11.05 «Ёшлар» телеканалида.
11.10 «Сурур». Мусиқий дастур.
11.20 «Ракурс».
11.40 «Ёшлик формуласи».
11.55 «Учрашув».
12.15 «Рамаяна». Телесериал.
12.50 «Рақслар қанотида».
13.10 «Туйғу».
13.30 «Мусиқий лаҳза».
13.40 «Камолот».
14.00 «Ўзбек мумтоз шеъриятидан».
14.05 «Ширин орзулар».
14.25 «Мусиқий лаҳза».
14.35 «Мафтункор чеҳралар».
14.55 «Кунг-фу тарихи».
15.40 «Кунгил кунгилга пайванд».
16.10 Синема.
17.40 «Сенинг вақтинг».
18.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади («Боланинг тили», Мульттомоша)
18.35 «Равнақ».
18.50 «Ўзбек мумтоз шеъриятидан».
18.55 «Мусиқий лаҳза».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Сўнгги қўнғироқ».
19.40 «Матбуот».
19.55 «Рамаяна». Телесериал.
20.40 «Бизнес-академия».
20.55 «Мусиқий лаҳза».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 «Сир».
21.55 Спорт кундалиги.
22.10 «Баҳс, мунозара, таҳлил».
22.30 «Ёр ишқи». Мусиқий дастур.
22.40 «Кинотақдим».
23.00 «Телевикторина».
23.15 «Ёшлар» телеканалида.
23.25 Синема. «Бетизгин».
01.00 «Хайрли тун!»

ЯКШАНБА, 30

ЎзТВ I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.30 «Ахборот».

8.30 «Камалак».
9.15 «Ғаройибот».
9.30 «Бўстон». Тележурнал.
«Умид » намойиш этади:
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Талабалик йилларим».
11.20 «Билим-ринг».
12.00 «Қўшиғим жон қўшиғим».
12.25 «Ёзувчи ва замон».
12.45 «Эл тинчлиги йўлида».
13.10 «Найман она нидоси». Спектакль.
14.00 «Шоҳруҳ клуби».
14.30 Эстрада тароналари.
15.05 «Мозийдан бир мўъжиза».
15.20-16.00 «Қувноқ стартлар». Телемусобақа.
18.00 «Олтин тож».
18.20 Экран куйлари.
18.35 «Оила». Тележурнал.
18.55 «Ўзлик».
19.30 «Таҳлилнома» (рус тилида)
20.05 «Санъат олами».
20.30 «Таҳлилнома».
21.15 «Якшанба оқшомида».
Спорт дастури:
21.50 Волейбол.
22.40 Эркин ва юнон рум кураши бўйича Осиё чемпионати.
«Аср мўъжизаси».
23.10 Кино янгиликлари.
23.25 «Ўзбек киноси ижодкорлари».
23.45 «ТВ-1 намойиш этади».
24.00 «Шароитни ўзгартирувчи». Бадиий фильм. 3-4 сериялар.
01.30 -01.35 Ватан тимсоллари.

ЎзТВ II

9.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
9.50 «Бизнес-академия».
10.10 «Синфдош».
11.10 «Инглиз тили Сиз учун».
11.35 «Ёшлар» телеканалида.
11.40 «Наволарда аён этсам».
11.50 «Кусто командасининг сув ости саргузаштлари». Телесериал. 50-қисм.
12.45 «Лаззат».
13.05 «Рамаяна». Телесериал.
13.40 «Мусиқа тегрaсида».
14.00 «Баҳс».
14.30 «Цирк, цирк, цирк».
14.50 «Мусиқий глобус».
15.10 «Премьерадан сўнг».
15.30 «Ўзбек мумтоз шеъриятидан».
15.35 «Ўзбекистон қанотлари».
15.50 «Хит-коллекция».
16.10 Синема.
17.40 «Дунё ҳафта ичида».
18.00 «Янги авлод» студияси намойиш этади.
18.55 «Мусиқий лаҳза».
19.00 «Давр». Ахборот дастури.
19.30 «Сўнгги қўнғироқ».
19.40 «Тилсим».
20.00 «Рамаяна». Телесериал.
20.35 «Очун».
20.55 «Каталог».
21.00 «Давр». Ахборот дастури.
21.30 «Ёшлар» телеканалида.
21.35 Спорт кундалиги.
21.50 «Мусиқа салтанати».
22.10 «Чироғи ёниқ уй».
22.35 «Миллионлар уйини».
22.55 «Ёшлар» телеканалида.
23.10 Синема. «Жуманжи».
00.50 «Хайрли тун!»

ОТАРЛАР «КЎЧМОҚДА»

Хоразм вилоятида қўйчиликни тиклаш борасида катта ишлар амалга оширилмоқда. Қўшкўпир, Боғот, Хива ва Янгиариқ туманлари хўжаликларидан ўн минглаб бош қўй қўриқ Тупроққалъага кўчирилмоқда.

Бу — аслида мажбурий чорадир. Хоразмда ер ресурслари жуда чекланган бўлиб, катта қўриқлар йўқ ҳисоби. Шунинг учун ҳам Туркманистон билан чегара бўйлаб жойлашган хўжаликлар илгари отарларини бу мамлакат ҳудудидаги Қорақумда боқар эди. Энди бунинг иложи йўқ. Шунинг учун ҳам кейинги йилларда вилоятда қўй ва эчкилар сони қарийб ўн минг бошга қисқариб кетди.

Бироқ оралиқда 100 минг гектардан ортиқ қўриқ бор. Бу ерда туёқни кўпайтириш, ўнлаб фермер хўжалиги ташкил этиш, бинобарин, қишлоқ аҳли учун янги иш жойлари ташкил этиш учун барча шароит мавжуд.

(ЎзА).

АЁЛЛАР ҚУВОНЧИ

Ўзбек аёли борки, доим юртим тинч, хонадонимда хотиржамлик, рўзғоримда барака бўлсин деб ният қилади. Дарҳақиқат, бу эзгу ният замирида катта маъно мужассам.

Касби туманидаги Қоратепа қишлоғининг бир қисмига табиий газ келтирилди. Уй бекаларининг шодлиги чексиз. Севинмай бўладими? Кўп йиллардан буён кутган кунларига етишдилар. Қишлоққа газ уланган кун Шодмон Жўраевлар хонадонида ҳам хурсандчилик бўлди. Уй бекаси Замира Курбонова илк марта газ плитасида чой қайнатиб, ош дамлади.

СУРАТДА: Замира Курбонова ошхонада.

Б. ИСМОИЛОВ олган сурат.

БЎРИНИНГ ОҒЗИ ЕСА ҚОН, ЕМАСА-ЧИ?..

(Давоми. Боши 1-бетда)

шохли моллар, Ғаллаорол туманида 328 бош, Зафарободда 239 бош қўй-эчки нобуд бўлган. Энг ёмони кейинги уч ой ичида биргина Фориш туманида 2 минг 39 бош қўй-эчки ҳаром ўлган.

Бахмал туманидаги «Музбулоқ» ширкатининг бош чўпони Ш. Сувонқулов ўзига юклатилган вазифани уддасидан чиқа олмади. Унинг жавобгарлигидаги бир эмас, ўн эмас, бир юз тўқсон бош қўй қаровсиз қолдирилгани ва чўпоннинг совуққонлиги оқибатида ҳаром ўлди. Хўжалик чорвасидан путур кетди.

Ғаллаорол туманидаги «Ғаллаорол» илмий ишлаб чиқариш агрофирмаси иккинчи бўлими бош чўпонлари Б. Исаев, Д. Мамиров, С. Баратов ва ветеринария врачи Ш. Қодировлар ўзаро жиноий тил бириктириб, умумий қиймати 166,8 минг сўмлик 181 бош қўйларни ноқонуний чиқим қилиш йўли билан ўзлаштириб юбордилар. Ишониб топширилган ҳамда ихтиёрида бўлган ўзганинг мулкини ўзлаштириш ёки растрата қилиш йўли билан кўп миқдорда талон-торож қилганликлари учун айбдорларга нисбатан жиноят иши қўзғатилди. Шу хўжаликнинг яна бир олғир чўпони М. Эшмуродов томонидан умумий қиймати уч юз минг сўмлик етмиш тўрт бош қўй камомадига йўл қўйилди. М. Эшмуродов ҳам қонун олдида қилмишига яраша жавобгарликка тортилди. Шунингдек, туман ўсимликларни ҳимоя қилиш марказида ҳам масъул раҳбарлар чорва молларини талон-торож қилишга одатланган. Марказ бошлиғи С. Номозов қинғир ишга қўл урди. Эл орасида юзи ерга қаради. Ҳужжатларни қалбакилаштириб 211 бош қўйини ўзлаштирди.

Фориш туманидаги «Амангелди» ширкатлар уюшмасида ҳам хўжалик чорва молларига кўз олайтирилганлиги сири очилиб қолди. Бош чўпон бўлиб ишлаган Р. Юсупов 160 бош майда шохли молларни ўзлаштириш йўли билан талон-торож қилганлиги аниқланди. Унга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 167-моддаси иккинчи қисми «а» бандди билан жиноят иши қўзғатилди. Етказилган зарар миқдори айбдордан тўлиқ ундириб олинди.

«Қишлоқ ҳаёти» газетасида ушбу вилоятда чорва молларини талон-торож қилиш, ҳаром ўлдириш, чорва бош сонининг йил сайин камайиб бораётганлиги хусусида аввал ҳам бонг урилган эди. Аммо танқиддан хулоса чиқарилмаётир.

Хўш, бу маъсулиятсизлик қачонгача давом этади? Чорвага қирон келтираётган «бўри»лар фаолиятига қачон чек қўйилади?

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ.

КУРРАИ ЗАМИНДА

● ПРАГА. Саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг рақобатбардошлигини ошириш, иқтисодий ўсишга эришиш, янги иш ўринлари ташкил этиш ва ижтимоий якдиллик Чехия ҳукумати томонидан маъқулланган стратегик режанинг асосий йўналишларидир. У мамлакатнинг Европа Иттифоқига аъзо бўлишини тезлатишга қаратилган. Чехия ҳукуматининг расмий вакили Либор Вацек шуни маълум қилди. Унинг айтишича, мазкур режа ЕИ раҳбар органлари эътиборига ҳавола қилинади ва улар шу йилнинг кузида ўз хулосасини баён этиши лозим.

* * *

● НЬЮ-ЙОРК. БМТ хавфсизлик кенгаши аъзолари Босния ва Герцоговина бўйича тинчлик битимини ҳаётга тадбиқ этишни келажакда ҳам давом эттириш зарурлигини таъкидлади. Бу ҳақда кенгашнинг мазкур ойдаги раиси габонлик Дэнес Данг Ревака маълум қилди. Унинг сўзларига қараганда, Косово можароси бутун Болқон минтақасидаги вазиятга салбий таъсир кўрсатаётганига қарамай, Босния ва Герцоговина бўйича тинчлик битимини бажариш жараёни давом этмоқда. Бироқ илгари бу мамлакат ҳудудини тарк этган қочқинларнинг ўз юртига қайтишга шошилмаётгани хавфсизлик кенгашини ташвишлантирмоқда, деди Д. Ревака.

* * *

● ВАШИНГТОН. АҚШ ҳукумати Шимолий Кореяга қўшимча равишда яна 400 минг тонна озиқ-овқат етказиб беришга қарор қилди. Давлат котиби Мадлен Олбрайтнинг сўзларига қараганда, Вашингтон маъурияти БМТ жаҳон озиқ-овқат дастурининг КХДРга тезда кўмак бериш тўғрисидаги чақириғига жавобан шундай йўл тутган.

АҚШ илгари ҳам Шимолий Кореяга гуруч, ғалла, қуруқ сут сингари озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берган эди. Қўшимча ёрдамни ҳисобга олганда АҚШнинг КХДРга бу йил кўрсатадиган кўмаги ҳажми 600 минг тоннага етади.

(ЎзА).

«СЕНИ ЙЎҚЛАР КИШИНГ БОРДУР»

Машрабхонлик

Таваллудининг уч юз олтмиш йиллиги келгуси йилда нишонланадиган оташнафас шоир ва файласуф Бобораҳим Машраб ижоди Шарқ мумтоз шеъриятида, хусусан туркийзабон шеъриятда алоҳида бир босқич. Тўла масъулият билан эътироф этиш керакки, Машраб ҳазрат Алишер Навоий асос солган, Бобур ҳазратлари сайқал берган туркий ғазалиётни халқона оҳангларда давом эттириб энг халқчил шоир даражасига кўтарилди.

Давр тақозоси билан ўнлаб олимлар томонидан турлича талқин қилинган Машраб ижодига, ҳаёти, фалсафий ва диний қарашларига бугун янгича муносабат шаклланди. Ҳукмрон мафкура талаби билан эмас, балки илмий жиҳатдан холисона ёндошувга, шукрлар бўлсинки, Ватанимиз мустақилликка эришгач йўл очилди.

Наманганда бу йил еттинчи марта ўтказилаётган машрабхонлик байрами арафасида бир ҳафта давомида ўқув юртлари, саноат корхоналари, ташкилот ва муассасаларда буюк шоир ижодини тарғиб қилиш бўйича тадбирлар режалаштирилди.

«Мени йўқлар кишим борму?» деб нола қилган Машрабнинг гўё миннатдор руҳи шу кунларда Наманганда кезиб юргандек.

Ушбу мухаммас ҳам бир мухлиснинг шоирга ихлоси сифатида вужудга келди.

ЭШИГИНГДА

Ким келса тилаб заррача имдод эшигингда,
Топкуси экан жабр ила бедод эшигингда
Орзую умид бўлдику барбод эшигингда,
Мен нола қилай шому саҳар дод, эшигингда
Жонимни берай, шўхи паризод, эшигингда.

Сочини ёйиб зарра қадр топмади сумбул,
Бу ҳолни кўриб ўксимагай қай дилу кўнгул,
Ҳаттоки соқов бўлди, тилин тишлади булбул,
Ул лолаву райҳону суман, тоза қизил гул,
Ҳам сарв букулди, қади шамшод, эшигингда.

Бир бор мўралаб қуймоғингга садқа этиб жон,
Оҳ, қанча ғариб хаста кутар қатлига фармон,
Бас шунча халойиқ ичида менда не имкон,
Хўбони жаҳон бўлса тақи Юсуфи Канъон,
Султону амир бандаи, озод эшигингда.

Ушшоқ элининг айт-чи, наҳот, коми балодир,
Ким сен сарига юргани — айёми балодир,
Боз сув сўраса етгани ул жоми балодир,
Зулфунг сени жонима юз доми балодир,
Жоним қуши сайд ўлди чу сайёд эшигингда.

Билмай не бўлур қисмату сен сори чопибдир,
Пойингдан асар қолди дея ҳоким ўпибдир.
Кўзларга суриб гардини хушнуд қўнибдир,
Олам бориси лаззати ҳуснингни топибдир,
Гирёну фиғон, нолаву фарёд эшигингда.

Эл ичра маломатга тушубман сени излаб,
Найлайки, залолатга тушубман сени излаб.
Оташли қиёматга тушубман сени излаб,
Савдои муҳаббатга тушубман сени излаб,
Ўлтурди ғаминг, кўзлари жаллод, эшигингда.

Чиққайму дебон термуладир шому саҳар кўз,
Кўрмоққа жамолингни илож топмайин, афсус.
Девонасифат ўлтирибон яккаю ёлғуз,
Ашким тўкубон ҳажру ғамингда кеча-кундуз.
Вайрона ватан — манзили обод эшигингда.

Ишқ асли Ҳабиб, дин ила мазҳабга тушубдур,
Ким дину имон йўлида матлабга тушубдур,
Қай кунки кўзим ердаги кавкабга тушубдир.
Ул ҳусну жамолинг ўти Машрабга тушубдир.
Парвонасифат куйди, паризод, эшигингда.

Ҳабиб САЪДУЛЛА.

Янги рукн тақдимоти

Газетамизнинг бугунги сонидан эътиборан янги рукн очдик. Унда элу юртимиз таниқли кишиларидан тортиб, турли касб эгалари, оддий газетхонларгача жалб этиб мухтасар суҳбат қуриш ниятимиз бор. Рукнимизда меҳмон бўлишни истаган дўстлардан имдоду муждалар кутамиз.

Илк меҳмонимиз — Ўзбекистон халқ ёзувчиси Саид Аҳмад.

«МАТБУОТ ИСТЕЪДОДЛАРНИ КАШФ ЭТИШИ КЕРАК»

— Аввало «беш» рақамига муносабатингиз? «Ишлар беш!», «Беш достон»... Хуллас, «5» рақами билан боғлиқ ибора ва атамалар кўп. Ҳар қалай, бу рақам тилга олинса, кўнгилга дафъатан нур инади...

— Беш рақами, албатта, муқаддас рақам эмас. Агар рақамларни қадрлаш керак бўлса, албатта, шу Беш рақамини эъзозлаш керак бўлади. Бунга сабаб инсоннинг қўлида бешта бармоқ борлигидир. Шу бешта бармоқ бизни боқади. Деҳқон шу беш панжаси билан кетмон сопидан маҳкам ушлайди. Деҳқон беш панжаси билан қисиб ушлаб турган буғдойни кафтига ёйиб, далага сочади. Шу беш панжаси билан ўроқ ёки чолғи сопидан ушлаб буғдой ўради. Оналаримиз беш панжаси билан хамир қориб нон ясайди...

Беш рақами аралашган иборалар, мақоллар кўп. Беш бармоғингни баробар оғзингга тиқма. (Очкўзликка ишора). Ишларим беш. (Бу сўз имтиҳонда қўйиладиган энг юқори баҳо) беш баҳога ишора. Ишларим беш баҳога тенг, деган. Шу қизга беш кетдим, дейди ошиқ йигитлар. (Бу карта ўйинида бешта картани очиб ташлашдан олинган). «Қишлоқ ҳаёти»нинг ҳам ишлари беш бўлсин, дейман.

— «Қишлоқ ҳаёти» ўз номи билан қишлоқ ҳаётининг кенг қамровли газетаси. Шу қамровни тўлароқ ёритишда ижодий жамоамиз кўпроқ нималарга эътибор бериши керак, деб ўйлайсиз?

— Шаҳарнинг барча қулайликларига ўрганган баъзи дўстларимиз қишлоқ тўғрисида менсимайроқ гапирадилар. Бугунги қишлоқ бундан ўн беш, йигирма йил олдинги қишлоқ эмаслигини билмайдилар. Кўчалари билқ-билқ тупроқ, уйлари, деворлари гуваладан тикланган, эрталабдан тўқ-тўқ ўтин ёрадиган, сувни обкашда ҳовузданми, анҳорданми ташиб келадиган «узун чопон» яктагининг енгида бедана типирчилаб турадиган, сартароши кўчада мижозини тўнкарилган пақирга ўтқазиб соқол оладиган, чойхонада битта пиёлани ўнта одам ўртасида айлантириб чой ичадиганларни энди топиб бўлмаслигини улар билмайдилар.

Йўллар кафтдек текис асфальтланганини, хонадонларга водопровод келганини, тандирида ҳам, ўчоғида ҳам зангори олов повуллаб ёниб турганини, замонавий аптекадек «ёғ томса ялагудек» покиза сартарошхоналар, гўзаллик салонлари борлигини, энг ночор оиланинг токчасида ҳам пахта гулли Тошкент пиёласи бир-бирига қубба қилиб териб қўйилганини (кўп болали оилалар бундан мустасно. (Болалик уйда идиш-товоқ тез-тез синиб туради). Гузарлардаги сувратхоналар ҳамиша гавжум. Йигитлар севганлари билан бошларини бошларига тегизиб сувратга тушадилар. Маиший комбинатда хоҳлаган фасонда кийим тикдирадилар. Қишлоқларда шунақа ҳам ҳашаматли уйлар қурилганки, катта шаҳарлардан ҳам бунақасини тополмайсиз. Ёғи олинмаған қатиқ ичаман десангиз, қишлоқ бозорига киринг. Ўғилга қиз изламоқчи бўлсангиз қишлоққа боринг. Ахлоқ-одоби бир дунё, уйрўзғор тутими рисоладагидек, она тарбиясини олган одобли қизларни қишлоқдан топасиз. Қайнонани ёлчитадиган, қайнонанинг қўлидан ишини оладиган. Бир қўлида китоб, бир қўлида кафгир ушлаган қизлар қишлоқда. Шуларни келин қилган қайнона доғда қолмайди. Жанжалга баҳона тополмайди.

Бугунги илмни, санъатни тебратиб турганларнинг саксон фоизи қишлоқдан чиққан болалар. Қишлоқнинг маънавий ҳаёти тубдан ўзгариб кетган. Қай соҳадан сўз очманг, илмданми, сиёсатданми сиз билан бемалол баҳслаша оладиган янги авлод етишганига тан берасиз.

Дастурхони тўкин тўйларда сўз айтадиган ажойиб нотиқларининг гапларига қулоқ солинг. Гапни опқочадиган «очарчилар»ни тўйга таклиф қилмоқчи бўлсангиз бирон ой аввал навбатга ёзилиб қўйинг... «Қишлоқ ҳаёти» мана шу ўзгаришлар жараёнини изчил ёритиб бориши керак. Қишлоқларда сақланиб қолган ажойиб урф-одатларни, удумларни ҳурмат қилиш ва уларни бошқаларга етказиш зарур.

— Мамлакатимизда кечаётган ижобий жараёнлар ҳақида фикрингиз?

— Илгариги пайтларда хизматга кирадиганлар анкета тўлдирардилар. Саводи йўқларга идора котиби анкета тўлдириб берарди. Турли саволлар қаторида эркакмисан, аёлмисан, деган савол ҳам бўларди. Шунда анкета эгаси, кўрмаяпсанми, кўзинг борми, деганини биламан.

Мамлакатимизда кечаётган ижобий жараёнларни кўрмаслик бу сўқирлик. Мустақилликка эришган, ўз байроғи, ўз герби бор, ҳуқуқи ҳар томонлама ҳимояланган одамдан энди хурсандмисан, деб сўраш шартми? Фарзандларимизнинг энг тараққий этган мамлакатларига бориб ўқиётганларига, қишлоғу шаҳарларда очилган қўшма корхоналарда меҳнат қилиб яхшигина маош олаётганларига, осмонўпар бинолар қурилаётганига қандай баҳо бериш мумкин? Албатта ИЖОБИЙ деган баҳо берамиз.

— Ҳар қандай матбуот нашри ижод олами билан чамбарчас боғлиқ. Ана шу муҳим ижодий жараённи ёритишда, яъни иқтидорли, айниқса, қишлоқ ижодкорлари номини элга танитишда матбуот нашрларининг ўрни қандай бўлиши керак? Ана шу масалаларга ўз муносабатингизни билдирсангиз?

— Қишлоқ ижодкорлари деган гап нисбий гап. Қишлоқ ижодкори, шаҳар ижодкори деган гап бўлмайди. Ижодкор сўзи битта, яхлит тушунча. Айниқса, телевидение, радио даврида бундай ажратишлар барҳам топган. Тўғри, қишлоқда кўз очкан ёш ижодкорнинг юзага чиқишида шаҳарда кўз очкан бошловчи ижодкордан имкониятлари озроқ. Лекин талант ўз кучи билан юзага чиқади. Биз Тавакқал Қодировни, Камолиддин Раҳимовни, Қобилжон Юсуповни, Ортиқ Отажоновни қишлоқ ижодкори демаймиз-ку. Улар умум

ўзбек халқининг суюкли санъаткорларидандирлар.

Олис қишлоқларда ажойиб ҳофизлар бор. Улар тўю ҳашамларни гуллатадилар. Аммо улар шу қишлоқ доирасида қолиб кетяптилар. Уларнинг ижодини халққа тарғиб қилишда матбуотнинг хизмати жуда катта. Матбуот талантларни кашф қилиши керак. «Қишлоқ ҳаёти» газетасида махсус «Талантларни излаймиз» деган рукн очилса ва юзага чиқолмай юрган шоирми, рассомми, ҳофизми бўлса, уларни мамлакат миқёсида кўзга кўринишига кўмаклашиш керак. Улар яратган янги ва маъқул асарларини шу саҳифада газетхонларга таништириб бориш зарур.

— Эл ардоғлаган ва эл суйган буюк адибсиз. Сизни билмаган хонадон йўқ. Ёшларимизга айтадиган гапингиз ва тилакларингиз?

— Ёшларимизга айтадиган битта гапим бор. Укажонлар, сингилжонлар, то мустақил ҳаётга қадам босгунча она бағридан, ота бағридан узоқ кетманглар. Ҳеч бир ота, ҳеч бир она ўз боласига ёмонликни раво кўрмайди. Йўлдан адашганлар, ёмон одамларнинг таъсирига тушиб қолганларнинг ҳаммаси ота-она бағридан эрта чиқиб кетган, ота насиҳатини қулоққа олмаган, она меҳрини писанд қилмаган болалардир. Не-не умид билан ўстирган ота-оналарингизнинг кўзларини ёшга тўлдирманг. Туғилиб ўсган уйингизга, туққан онангизга, едирган, кийдирган, сиздан буюк истиқбол кутган отангизга лаънат олиб келманг. Сизни дунёга келтирган шу инсонлар юрт учун, эл учун қилаётган ишларингиздан қувонсинлар. Мана шу одобли, мана шу қобил бола менинг фарзандим деб ғурурлансинлар. Ҳар хил бемаъни оқимлар гирдобига тушиб қолманг. Ҳамиша ҳушёр ва сергак бўлинг. Билиб қўйинг, Президентимиз ҳурматли Ислом Каримов сизларни ўз фарзандим, деб атади. Мана шу буюк ишончга муносиб бўлинглар.

Мезбон: Ўткир БЕК.

БЕШИНЧИ ҚАВАТДА БЕШ ДАҚИҚА СУҲБАТ

«ЗАНЖИР»ЛАР ОРТИДАГИ ХАЗИНА

Луқма

— Йўқ, йўқ...

— Нима йўқ? Осмоннинг устуни, ҳовузнинг қопқоғи. Ва, яна... Сирдарё вилоятининг Боёвут туманида музей йўқ.

— Қўйсангиз-чи, саксон саккиз минг нафардан зиёд аҳоли истиқомат қилаётган кўҳна ва навқирон бир туманда наҳотки, мозийдан ёш авлодга ҳикоя қилувчи, аждодлар ўтмишини кўрсатувчи музей бўлмаса?! Унда бу ерда яшаётган аҳоли, ёшлар ва ўқувчилар туман тарихини қаерда ўрганишади? Вилоят марказига боришадими, архив ҳужжатларини варақлашадими?

Боёвут Мирзачўл бағрида илк ташкил топган туманлардан бири. Бу ердан на фақат вилоятда, ҳатто республикамиздаги кўплаб юқори ташкилотларда меҳнат қилиб, обрў топган ҳурматли инсонлар кўп чиққан. Айниқса, дастлабки йилларда чўлни ўзлаштириб, қишлоқ хўжалигининг муҳим тармоқларидан бири — пахтачиликни ривожлантиришда ўзига хос мактаб яратган уста пахтакорларни ана шу замин етиштириб берганлигини республикамиз аҳли яхши билади.

Шу жойни гуллатиб яшнатишдаги хизматлари эвазига «Меҳнат қаҳрамони» деган юксак унвонга сазовор бўлганлардан Турсунбой Латипов, Мария Котова, Носир Бекиров сингари шижоаткор миришкорларнинг номлари Боёвут тарихига зарҳал ҳарфлар билан ёзилган. Инсон хотираси муқаддас. Ота-боболаримиз ҳаёт йўлини келгуси авлодлар ҳам билиши керак. Чунки улар истиқлол учун ўша даврдаёқ пойдевор яратишга, тамал тоши қўйишга киришган инсонлардан эди.

Афсуски, туман ёшлари, айниқса, мактаб ўқувчилари ҳатто шу яқин тарихни яхши билишмайди. Сабаби — ана шундай улуғ инсонлар ҳаётини акс эттирувчи, туман тарихини мужассамлаштирган музей йўқ.

Нафсиламбирини айтганда, бир пайтлар туман марказида ана шу кошона бўлиб, ўқувчилардан тортиб, боғча болаларигача келиб томоша қилишар, қимматли манбааларни ўрганишарди.

Кейин... музей бошқа жойга кўчирилди-ю, унутилди, қўйди.

Ўрни келганда шуни алоҳида қайд этиш жоиз. Республикамиз мустақилликка эришгач, юртбошимиз ташаббуслари билан бошқа соҳалар каби музейлар фаолиятини яхшилашга доир ҳам хайрли ва савобли ишга қўл урилди. Лекин Боёвутда бу ишга ҳануз жиддий киришилмагани кишини ажаблантиради. Акс ҳолда, туман ўтмишини акс эттирган маскан тўққиз йилдан бери ташландиқ иморатда — эшигига қулф, ойналарига эса панжара урилган ҳолда, хароба бўлиб ётмас эди.

Бу ердагиларнинг айтишича, икки-уч йил аввал туман халқ таълими бўлими ходимлари музейни ўз балансига ўтказиб беришларини сўраб, туман ҳокимлигига, тегишли ташкилотларга мурожаат этишган. Лекин ташаббус қўллаб-қувватланиши ўрнига «маблағ йўқ» деган жавобни олишди. Мана, тўққизинчи йилдирки туман музейи ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Ўтмишга, қадриятларга лоқайдлик қачонгача давом этади? Вақти келиб вояга етган авлод шу ер тарихини яхши билмаса бунинг гуноҳи кимга? Туман ва мутасадди ташкилот раҳбарлари шуни ўйлаб кўришганмикин?

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ.

УЙДАГИ ГАП КЎЧАГА ТЎҒРИ КЕЛМАДИ

Футбол

Олий табақа жамоалари ўртасида мамлакат биринчилигида ўнинчи тур учрашувлари кўплаб тахминларни пучга чиқарди. Тўғри, қўш пешқадам «Дўстлик» ва «Самарқанд» навбатдаги ғалабаларга эришиб, ўз ҳисобларига очколарни ёзишга муваффақ бўлишди.

Пойтахт вилояти жамоаси «Трактор»ни хоккейда ҳам кам учрайдиган натижа билан доғда қолдиришди — 9:2. «Самарқанд» футболчилари «Дўстлик»дан фарқли равишда сафарда — Термизда тўп суришди. Жадвалнинг қуйи поғоналаридан бирини банд қилиб турганига қарамай «Сурхон» бўш келишни хоҳламади, лекин барибир мағлубиятини тан олишга мажбур бўлди — 1:2.

Шу тариқа «Дўстлик» ва «Самарқанд» таъқибчилар билан орадаги фарқни янада оширишга эришди. Бунинг боиси медалларга даъвогарлик қилаётган «Хоразм» ва «Нефтчи»нинг мағлубиятга учрашидир. Ўтган ҳисоботда биз «Металлург»нинг отни қамчилаётгани хусусида сўз юритгандик. Афтидан, урганчлик футболчилар бу жамоанинг шаштини етарли баҳолай олишмаган кўринишади. Акс ҳолда ўз майдонида «Металлург»га ютқазиб қўйишларига ишониш қийин эди — 0:1. Худди шундай «Нефтчи» ҳам армонда қолди. Тўғри, фарғоналик чарм тўп усталари учрашувни сафарда «Бухоро» билан ўтказишди. Лекин барибир «Нефтчи»нинг ўз дарвозасидан тўрт тўп ўтказиб юбориши камдан-кам учрайдиган ҳолдир — 1:4.

Нима бўлганда ҳам «Хоразм» ва «Нефтчи»нинг мағлубиятга учраши «Навбаҳор»га қўл келди. Аслида «қўл келди» ибораси унчалик ўринли бўлмаса керак. Чунки наманганлик футболчилар ўз майдонида рақибга ён босишни хаёлига ҳам келтирмайдиган «Насаф»ни Қаршида 3:1 ҳисобида доғда қолдиришди, яъни ҳақли равишда зафар қучишди. Бу ғалаба «Навбаҳор»га учинчи ўринга кўтарилиш имконини берди.

Ҳисобот турида «Пахтакор»нинг мағлубияти эътиборни тортади. Пахтакорчилар Жиззахда «Сўғдиёна»га 2:3 ҳисобида ўйинни бой беришди ва мавқеларини янада бўшаштириб қўйишди. Ўтган йили мамлакат чемпиони бўлган жамоанинг барқарор ўйин кўрсата олмаётгани ажаблантиради. Турнинг қолган учрашувлари натижалари: «Зарафшон» — «Темирйўлчи» — 3:0, «Андижон» — «Янгиер» — 6:1.

Ўнинчи турдан кейинги вазият:

Жамоа.	Очко.		
1. «Дўстлик» —	28	10. «Темирйўлчи» —	13
2. «Самарқанд» —	26	11. «Андижон» —	12
3. «Навбаҳор» —	19	12. «Пахтакор» —	11
4. «Нефтчи» —	17	13. «Трактор» —	10
5. «Хоразм» —	17	14. «Сурхон» —	8
6. «Насаф» —	16	15. «Зарафшон» —	7
7. «Бухоро» —	15	16. «Янгиер» —	2
8. «Металлург» —	14		
9. «Сўғдиёна» —	13		

А. ШЕРОВ.

ХУШТАЪМ СУВЛАР БАРЧАГА ЁҚАДИ

Наманган вилояти аҳолисига етказиб берилаётган чанқоқбосди ичимликлар тури кўпаймоқда. Косонсойда ташкил этилган янги «Кушон ЛТД» корхонаси аҳолига шафтоли, қулупнай, малина, олча, ананас ва банан таъмли ичимликлар, шунингдек, жигар ва ошқозон-ичак касалликлари учун мўлжалланган шифобахш минерал сув етказиб бера бошлади. «Косонсой» санаторийси билан кўп тармоқли «Адҳам» хусусий фирмаси корхона муассислари бўлишди.

«Кушон ЛТД»нинг чанқоқбосди ичимликлари билан минерал суви Наманган вилоятигагина эмас, бутун Фарғона водийси аҳолисига ёқиб қолди. Бу ичимликларнинг дастлабки партияси Қозоғистон, Қирғизистон ва Россияга ҳам жўнатила бошланди.

Косонсойдаги мазкур корхона яқин орада харидоргир помидор қайласини ҳам ишлаб чиқаришга тайёргарлик кўрмоқда.

(ЎзА).

«Ҳунар — ҳунардан унар», дейди халқимиз. Ургут шаҳридаги республика миллий ҳунармандчилик лицейи жамоаси ана шу мақол моҳиятини теран англашади.

СУРАТЛАРДА: 1. Сандиқсоз уста-шогирдлар Акмал Хуррамов, Тўйчи Насимов, Ўткир Курбонов ва Шохоб Азизовлар ўзаро мулоқотда. 2. Суннатилло Қаюмов билан Қодир Зиёевлар бир ишга қўл урдими, бас — оддий ёғоч ҳам камалак жилосини олади, деяверинг... 3. Сардор Худойбердиев, Шерзод Муродов ва Шерали Акрамовлар — бири-бирига устоз, бири-бирига шогирд...

Тоҳир НОРҚУЛ олган суратлар.

Хўжалик раҳбарлари, фермерлер ва фуқаролар диққатига

ЖЎЖА СОТИБ ОЛМОҚЧИМИСИЗ? МАРҲАМАТ!

«ВИРТЕХ-АГРО» ҚЎШМА КОРХОНАСИ

бройлер паррандаларнинг етакчиси ҳисобланган Американинг «Арбор-Айкерс» зотидаги жўжаларни сотади. Улар яхши озиқлантирилса, 45 кунда 2 килограмм вазнга етади, хўрозчалари 11 ойда 7-8 килограммгача семиради. Бройлер гўшти ўзига хос таъмга эга бўлиб, парҳез неъматлар сирасидандир. Бройлернинг асосий гўшт чиқими (калла-поча, ичакларсиз) 70 фоизни ташкил қилади.

Мурожаат учун Тошкентдаги телефонлар: 133-51-88, 133-41-90; 133-18-12.

«ЧОР БАКР» ТИКЛАНМОҚДА

Таъмир

Бухородаги арк қалъасидан шаҳарнинг жануби-ғарб томонига разм солсангиз, 4-5 чақирим олисда Ўрта Осиёдаги энг йирик ва нодир тарихий меъморий ёдгорликлардан бири — «Чор Бакр» обидаси кўзга ташланади. Нозик нақшли мармар қабр тошлари қўйилган хилхона ва лаҳмлар, сағаналардан иборат бу мажмуа юзлаб йиллар мобайнида шаклланган.

Гарчанд мажмуа «Чор Бакр» деб юритилса-да, бу зиёратгоҳ жўйбор шайхларининг биринчи аждодлари, ўнинчи асрнинг йирик диний уламолари — Абу Бакр Саад ҳамда унинг ўғли Абу Бакр Аҳмад дафн этилган муқаддас жой сифатида машҳурдир.

Пештоқлари Шарққа қараб қурилган хонақо, мадраса ва масжид мажмуанинг асосий меъморий иншоотларини ташкил этади. Улар ёнида чоғроқ минора ҳам қурилган. Умуман, мажмуа ҳудудида 30 дан зиёд катта-кичик меъморий обида мавжуд. Шўролар даврида бу қутлуғ зиёратгоҳ харобага айланиб қолганди.

Бухоро вилояти ҳокимлиги Буюк ипак йўли жойлашган, халқ меъморлигининг бетакрор ёдгорлиги бўлмиш бу мажмуани таъмирлаш ва ободонлаштириш ҳамда келажак авлодлар учун асраб қолиш тўғрисидаги жамоатчилик таклифлари асосида тегишли қарор қабул қилди. Унга мувофиқ «Бухоройи шариф» жамғармаси ёдгорликни таъмирлаш ва ободонлаштириш бўйича бош буюртмачи этиб белгиланди. Бу савобли ишга Самарқанд, Қарши, Шаҳрисабздан ҳам мутахассислар жалб этилади. Тарихий ёдгорликни таъмирлаш учун 400 миллион сўмдан зиёд маблағ сарфланади.

Илҳом САФАР, ЎзА мухбири.

БУ ДУНЁНИНГ СИРЛАРИ КЎП

Биласизми?

Бараз сўзи сўғд тилидан бўлиб у усти текис тепаликни билдиради. Бундай жойлар Ўзбекистон, Тожикистон ва Қозоғистон, ҳамда Қирғизистонда кўплаб учрайди. Аммо сиз Россия ҳудудларида ҳам Березина, Березан деган жойларни учратсангиз ҳайрон қолманг, уларнинг берёза дарахтига кўпинча алоқаси бўлмайди. Чунки бу жойларнинг кўпчилиги илгарилари туркий халқлар жойлашган ерлар бўлиб ўша юқорида биз келтирган сўғд сўзи баразга алоқадордир.

* * *

Бугунги кунда кўпчилигимиз у ёки бу иш билан шуғулланиш учун ҳокимиятдан «патент» оламиз. Ахир бу ҳолат авваллари ҳам бўлган, хонлик, ҳокимиятлар томонидан бундай ижозатлар берилган. Демак бундай сўз ўзимизда ҳам бор. Мана шундай сўз бизда бир вақтлар араб тилидан кириб келган сўз бўлиб «барот» дейилган. У ҳокимият томонидан солиқ, ёки жаримадан белгиланган тўлов ҳисобига озод қилинганда, мулк ёки мансабни эгаллашга ёки бошқа ҳолларда ёрлиқ, гувоҳнома сифатида берилган.

* * *

Биз бақалажонни ёзда ва қишда иштаҳа билан истеъмол қиламиз. Аммо нимагадир бу ўсимликни кўпчилик Европадан келтирилган дейди. Аслида ундай эмас. Бақалажоннинг ватани Ҳиндистон бўлиб, у бизнинг юртимизга жуда қадимда келтирилган. Бу ўсимлик итузумгуллиларга мансуб, бўйи 50-100 см. Меваси чўзиқ 15-30 см. Бақалажон думбул пайтида ҳосили йиғилади, ҳар гектар ердан 200 дан 450 центнергача ҳосил олинади.

* * *

Бугунги кунда биз бироз жойда латифа сўзини эшитсак кичик ҳажмдаги қизиқарли бир воқеани, кулгули ҳодисани тушунамиз. Аслида латифа бу бурунга тақиладиган, бежирим гўзал хатто қиммат баҳо тошлар билан безатиб ишланган аёллар тақадиган Тошкент воҳасида булоқи, Сурхондарё, Қашқадарё ва Самарқандда латифа, бошқа жойларда аравак, деб аталадиган зирак бўлади.

* * *

Будга сиғинувчиларнинг илоҳийлаштирилган шу динга асос солган инсоннинг исми Гуатама бўлган. У 623 544 милоддан аввалги асрларда яшаган. Гуатама ўз тахт, бойлик ва бошқа дунё ишларидан воз кечиб ўзини худо йўлига сафарбар қилган. Буддизм динининг асосчиси бўлмиш бу сиймо ҳам ўзини Буддҳа — нурланган деб атаган. Подшоҳлик, валиаҳдликдан воз кечиб ушбу динга сиғинувчиларнинг «подшоҳига» айланган.

* * *

Ниначи учаётган пайтида бирдан ҳавода тўхтаб туриш қобилиятига эга. Айнан мана шуни авиациячилар амалга киритган. Ниначи ҳавода бир жойда тўхтаб туриши, бирданига ёнига учиши мумкин. Ҳозирги самолёт ва вертолётларга қараганда ниначининг учиш қуввати уч марта кучлилик қилади. Бу борада авиаконструкторлар пашшадан ҳам жуда кўп нарса ўрганишган. Пашша бир сонияда 2200 маротаба қанот қоқар экан.

* * *

Математикада мусбат ва манфий сонлар кўп вақтлар ҳар хил усулларда кўрсатилиб келган. Жумладан, Европада у плюс, минус сўзларининг бош ҳарфлари билан кўрсатилган. Фақат 1489 йили дарсликда + - математик Иоганн Видманн томонидан Лейпцигда эълон қилинган.

* * *

Вашингтон миллий музейида ажойиб бир экспонат сақланади. У 1888 йилда чиқарилган грампластинка. Унинг ўртасида икки тешиги бор, ёзув ҳозиргидай чеккасидан ўртасига бўлмай, аксинча ўртасидан чеккасига қараб боради. Мусиқий ёзув фақат бир томонида, иккинчи томонида унинг номи ёзилган. Яна шуни айтиш керакки, грампластинкалар биринчи бор чиққанда уларни ҳатто шоколаддан ҳам ясашган.

* * *

Кўпгина буюк олимлар ўзларидан кейин у ёки бу фаннинг «ўлганини» ҳам башорат қилишган. Баъзан эса бу фанда ҳамма нарса очилиб бўлинди, дейишган. Шундай қилиб 1931 йили буюк италян олими Э. Ферми физика ўз интиҳосига бораяпти, яқинда бу фанда географиядагидек ҳамма нарса маълум бўлади деган. Шу билан бир қаторда фаннинг келажаги ирсият фанида деб ҳам айтган.

* * *

Фанда буюк олимлар ўзлари қилган ихтироларига баъзан ўзлари қарши чиққанлар. Масалан, М. Планк ўзи ихтиро қилган энергиянинг узлуксиз эмас, узлукли дискрет тарқалишига ўзи қарши чиқиб шундай деган: мумтоз физика буюк қурилма, у ниҳоятда гўзал, тенгсиз гармонияга эга».

Тўпловчи: С. ЙЎЛДОШЕВА.

Тошкент шаҳридаги «TAD—FAN» хусусий фирмасининг йўқолган юмалоқ муҳри ва бурчак штампи бекор қилинади.
Телефон: 47-20-17.

* * *

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов туманидаги «Хуш кўрдик» фирмаси тугатилади. Даъволар эълон босилган кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.
Телефон: 76-87-57.

«АЛАН СЕРВИС» АЖ
барча турдаги
тракторлар
эҳтиёт қисмларини
таклиф этади

Дўконимизда ҳамиша Т-28, МТЗ-80, «Алтай» ва бошқа русумли тракторларнинг 500дан ортиқ эҳтиёт қисмлари пул ўтказиш йўли билан сотилади

Манзил: Тошкент шаҳри, Жарқўрғон кўчаси, 43-уй. «Сельхоззапчасти» дўкони. Телефон: (3712) 96-63-21.

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТ

МУАССИСЛАР — Ўзбекистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзпахтасаноатсотиш» уюшмаси, «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси, Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Кенгаши.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосари —1-33-44-43, 1-33-16-27. Масъул котиб — 1-33-09-93. Деҳқончилик бўлими — 1-36-54-51. Ижтимоий ҳаёт ва адолат бўлими — 1-36-56-30, Иқтисодиёт, тадбиркорлик ва чорвачилик бўлими 1-36-54-51. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —1-36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 1-36-56-25. Шикоят ва хатлар бўлими — 1-36-54-52.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

«Қишлоқ ҳаёти» материалларини кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 00006. Буюртма Г— 0359, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 22.00